

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องการกำหนดหัวเรื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ผู้วิจัย
เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแยกออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและรับคืน
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและฝ่าย/งานที่สังกัด วุฒิการศึกษา หน้าที่ในการกำหนดหัวเรื่อง
สำหรับทรัพยากรสารสนเทศของหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ประสบการณ์
การทำงานด้านการกำหนดหัวเรื่อง ภาษาของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง และ
ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง (ตารางที่ 2 - ตารางที่ 7)

ตอนที่ 2 นโยบายการกำหนดหัวเรื่อง ได้แก่ ลักษณะของนโยบาย ผู้มีส่วนร่วม
ในการกำหนดนโยบาย การแก้ไขปรับปรุงนโยบาย และประเด็นของนโยบายที่ครอบคลุม
(ตารางที่ 8 - ตารางที่ 15)

ตอนที่ 3 วิธีการกำหนดหัวเรื่อง ได้แก่ คู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง ส่วนประกอบ
ของทรัพยากรสารสนเทศเพื่อจับประเด็นเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ การเพิ่มเติมหัวเรื่อง และ
วิธีการพิจารณาเพิ่มเติมหัวเรื่อง (ตารางที่ 16 - ตารางที่ 21)

ตอนที่ 4 ปัญหาในการกำหนดหัวเรื่อง ได้แก่ ปัญหาด้านนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง
ปัญหาด้านคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง ปัญหาด้านบรรณารักษ์กำหนดหัวเรื่อง และ
ปัญหาด้านอื่นๆ (ตารางที่ 22 - ตารางที่ 27)

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง
ด้านคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง ด้านบรรณารักษ์กำหนดหัวเรื่อง และด้านอื่นๆ

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลโดยใช้อักษรย่อแทนชื่อเต็ม
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ดังนี้

จพ.	หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มก.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มช.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มจ.	กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มจร.	สำนักหอสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มช.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มท.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ
มทส.	ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
มธ.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มน.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร
มบ.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
มฟ.	ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
มม.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล
มมส.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มร.	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มว.	ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
มศก.ท.	หอสมุดสาขา วัดท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร
มศก.ส.	หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร
มศว.	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มธธ.	สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มอ.คท.	ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มอ.ป.	ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มอบ.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
สจพ.	สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
สจล.	สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
สพบ.	สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ครอบคลุมจำนวนแบบสอบถามที่ส่งและรับคืน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและฝ่ายงานที่สังกัด ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา หน้าที่ในการกำหนดหัวเรื่อง ประสบการณ์การทำงาน ด้านการกำหนดหัวเรื่อง ภาษาและประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง

1.1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและรับคืน

จากการส่งแบบสอบถามไปยังฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยของรัฐ 26 แห่ง จำนวน 191 ชุด โดยจำแนกแบบสอบถามเป็น 2 ชุด คือ แบบสอบถามของหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 34 ชุด และแบบสอบถามของบรรณารักษ์ที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 157 ชุด ปรากฏว่า ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวนทั้งสิ้น 159 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.68 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด และเป็นแบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด

แบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน 159 ชุด เป็นแบบสอบถามของหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 28 ชุด และแบบสอบถามของบรรณารักษ์ที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 131 ชุด

สำหรับแบบสอบถามของหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศที่ไม่ได้รับคืน จำนวน 6 ชุด เป็นแบบสอบถามจากห้องสมุด 5 แห่ง ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนครบถ้วนจากห้องสมุด จำนวน 14 แห่ง คือ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ สำนักหอสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดสาขา วัดท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและรับคืน

ห้องสมุด	หัวหน้า		บรรณารักษ์		รวม	
	ส่งไป	รับคืน	ส่งไป	รับคืน	ส่งไป	รับคืน
หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1	1	6	6	7	7
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	1	8	4	9	5
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	2	2	12	9	14	11
กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้	1	1	4	4	5	5
สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	1	1	4	4	5	5
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1	1	4	3	5	4
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ	1	1	5	5	6	6
ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	1	1	4	4	5	5
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1	1	10	8	11	9
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร	3	1	8	2	11	3
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	2	1	9	7	10	8
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	1	1	6	6	7	7
ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	1	1	2	2	3	3
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล	1	1	7	6	8	7
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง	3	3	12	12	15	15
ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	1	0	2	2	3	2
หอสมุดสาขา วัดท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	1	3	3	4	4
หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	1	2	2	3	3
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	1	1	10	7	11	8
สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	3	2	7	7	10	9
ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	1	0	7	6	8	6
ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	1	1	2	2	3	3
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	1	1	2	2	3	3
สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้านครเหนือ	1	1	8	5	9	6
สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	1	1	8	8	9	9
สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1	1	5	5	6	6
รวม	34	28	157	131	191	159
(ร้อยละ)	(100.00)	(82.35)	(100.00)	(83.43)	(100.00)	(83.68)

1.2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและฝ่าย/งานที่สังกัด

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 159 คน จำนวนมากที่สุด 15 คน (ร้อยละ 9.43) เป็นบุคลากรสังกัดสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง รองลงมาตามลำดับ จำนวน 11 คน (ร้อยละ 6.92) เป็นบุคลากรสังกัดสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 9 คน เท่ากัน (ร้อยละ 5.66) เป็นบุคลากรสังกัดสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และจำนวนน้อยที่สุด 2 คน (ร้อยละ 1.26) เป็นบุคลากร สังกัดศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

เมื่อพิจารณาฝ่าย/งาน ที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัด พบว่า ห้องสมุดที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดฝ่าย/งานเดียวกันทั้งหมด มีจำนวน 23 แห่ง มีห้องสมุดจำนวน 3 แห่ง ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมาจาก 2 ฝ่าย/งาน ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามจากสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาจากฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และศูนย์เอกสารประเทศไทย ผู้ตอบแบบสอบถามจากสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มาจากงานเทคนิค และงานวารสารและเอกสาร และผู้ตอบแบบสอบถามจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา มาจากฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากร และฝ่ายเอกสารและวารสาร (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและฝ่าย/งานที่สังกัด

ห้องสมุด	ฝ่าย / งาน	หัวหน้า	บรรณารักษ์	รวม	ร้อยละ
		N=28	N=131	N=159	100.00
หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	- ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากร สารสนเทศ	1	4	5	3.14
	- ศูนย์เอกสารประเทศไทย	0	2	2	
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	- ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากร สารสนเทศ	1	4	5	3.15
	- งานเทคนิค	1	7	8	5.03
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	- งานวารสารและเอกสาร	1	2	3	
กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้	- งานวิเคราะห์ ทรัพยากรห้องสมุด	1	4	5	3.15
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี	- งานเทคนิคและระบบ ห้องสมุด	1	4	5	3.15
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	- ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากร	1	3	4	2.51
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ	- ฝ่ายเทคนิคสารสนเทศ	1	5	6	3.77
ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	- ฝ่ายพัฒนาทรัพยากร สารสนเทศ	1	4	5	3.15
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	- ฝ่ายวิเคราะห์วัสดุสารนิเทศ	1	8	9	5.66
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร	- ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรและ วิเคราะห์สนเทศ	1	2	3	1.89
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	- ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากร	1	6	7	4.40
	- ฝ่ายเอกสารและวารสาร	0	1	1	
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	- ฝ่ายเทคนิคสารสนเทศ	1	6	7	4.40
ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	- ฝ่ายพัฒนาและจัดระบบ ทรัพยากรสารสนเทศ งาน วิเคราะห์ทรัพยากรสารนิเทศ	1	2	3	1.89
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล	- ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากร	1	6	7	4.40
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง	- งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำ บัตรรายการสิ่งพิมพ์ลักษณะ พิเศษและสื่อเสริมการศึกษา	3	12	15	9.43
ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ฝ่ายห้องสมุด มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	- งานวิเคราะห์ทรัพยากร สารสนเทศ	0	2	2	1.26

} 7

} 4.40

} 11

} 6.91

} 8

} 5.03

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและฝ่าย/งานที่สังกัด (ต่อ)

ห้องสมุด	ฝ่าย / งาน	หัวหน้า	บรรณารักษ์	รวม	ร้อยละ
		N=28	N=131	N=159	100.00
หอสมุดวังท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร	- ฝ่ายวิเคราะห์และพัฒนา ทรัพยากรห้องสมุด	1	3	4	2.51
หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร	- ฝ่ายวิเคราะห์และพัฒนา ทรัพยากรห้องสมุด	1	2	3	1.89
หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	- ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากร	1	7	8	5.03
สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	- ฝ่ายเทคนิค	2	7	9	5.66
ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรด กระวีสุนทร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	- กลุ่มงานเทคนิค	0	6	6	3.77
ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	- กลุ่มงานเทคนิค	1	2	3	1.89
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	- ฝ่ายหอสมุด งานวิเคราะห์ และจัดหา	1	2	3	1.89
สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอม เกล้าพระนครเหนือ	- ฝ่ายวิเคราะห์และพัฒนา	1	5	6	3.77
สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอม เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	- ฝ่ายวิเคราะห์ ทรัพยากรสารสนเทศ	1	8	9	5.66
สำนักบรรณสารสนเทศ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์	- กลุ่มงานเทคนิค งานวิเคราะห์ทรัพยากร สารสนเทศ	1	5	6	3.77

1.3 วุฒิกการศึกษา

จากการสอบถามวุฒิกการศึกษาของบุคลากรฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 159 คน ซึ่งจำแนกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจำนวนเกินครึ่ง จำนวน 83 คน (ร้อยละ 52.20) จบการศึกษาระดับปริญญาโท และมีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 76 คน (ร้อยละ 47.80)

การพิจารณาวุฒิกการศึกษาของบุคลากรฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศของแต่ละห้องสมุด พบว่า

ห้องสมุดที่มีจำนวนบุคลากรฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจบการศึกษาระดับปริญญาโทมากกว่าระดับปริญญาตรี มีจำนวน 11 แห่ง คือ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง หอสมุดสาขา วัดท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสำนักบรรณสารสนเทศ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ห้องสมุดที่มีจำนวนบุคลากรฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากกว่าระดับปริญญาโท มีจำนวน 10 แห่ง คือ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล และสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ห้องสมุดที่มีบุคลากรฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทจำนวนเท่ากัน มี 2 แห่ง คือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา และฝ่ายหอสมุด คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สำหรับห้องสมุดที่บุคลากรทุกคนของฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มี 2 แห่ง คือ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ห้องสมุดที่บุคลากรฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ จบการศึกษาระดับปริญญาโท
ทั้งหมด จำนวน 1 แห่ง คือ ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 วุฒิการศึกษาของบุคลากรฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ

วุฒิการศึกษา	ห้องสมุด จพ. มก. มช. มจร. มช. มท. มทส. มธ. มน. มบ. มฟ. มม. มมส. มร. มว. มศก. มศก. มศว. มธ. มอ.ป. มอบ. สจพ. สจร. สพบ. รวม																									
	จพ.	มก.	มช.	มจร.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มน.	มบ.	มฟ.	มม.	มมส.	มร.	มว.	มศก.	มศก.	มศว.	มธ.	มอ.ป.	มอบ.	สจพ.	สจร.	สพบ.	รวม	
	N=7	N=5	N=5	N=4	N=6	N=4	N=5	N=9	N=3	N=8	N=3	N=7	N=7	N=15	N=2	N=4	N=3	N=8	N=9	N=6	N=3	N=3	N=6	N=9	N=5	N=159
ปริญญาตรี	2	1	8	4	3	3	5	4	2	1	4	2	5	1	7	2	1	1	3	3	3	3	1	8	1	76
ปริญญาโท	5	4	3	1	2	1	1	1	7	2	4	1	2	6	8	3	2	7	6	3	3	5	1	5	83	52.20

1.4 หน้าที่ในการกำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศของหัวหน้าฝ่าย วิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ

จากการสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 28 คน เกี่ยวกับขอบเขตความรับผิดชอบในการกำหนดหัวเรื่อง พบว่า หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ จำนวน 26 คน มีหน้าที่ในการกำหนดหัวเรื่อง และจำนวน 2 คน จากห้องสมุด 2 แห่ง คือ สำนักหอสมุดกลาง หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และสำนักหอสมุดกลาง หอสมุดวังท่าพระ มหาวิทยาลัยศิลปากร ไม่มีหน้าที่ในการกำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ

1.5 ประสบการณ์การทำงานด้านการกำหนดหัวเรื่อง

จากการสอบถามบุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 157 คน จำแนกเป็นหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 26 คน และบรรณารักษ์ที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 131 คน เกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานด้านการกำหนดหัวเรื่อง ซึ่งจำแนกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี 1-5 ปี 6-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีผู้ตอบจำนวน 155 คน และจำนวน 2 คน จากห้องสมุด 2 แห่ง ได้แก่ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ไม่ตอบคำถามในส่วนนี้

ผลการวิจัยโดยรวมพบว่า บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ จำนวน 87 คน (ร้อยละ 56.13) มีประสบการณ์การทำงานด้านการกำหนดหัวเรื่อง 10 ปีขึ้นไป รองลงมาตามลำดับ จำนวน 35 คน (ร้อยละ 22.58) มีประสบการณ์ 1-5 ปี จำนวน 27 คน (ร้อยละ 17.42) มีประสบการณ์ 6-10 ปี และจำนวนน้อยที่สุด 6 คน (ร้อยละ 3.87) มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 1 ปี

บุคลากรจำนวน 87 คน ที่มีประสบการณ์ทำงานด้านการกำหนดหัวเรื่อง 10 ปีขึ้นไป มีผู้ระบุจำนวนปี 34 คน และไม่ระบุจำนวนปี 53 คน ผู้ระบุจำนวนปี ระบุจำนวนปีตั้งแต่ 11-31 ปี โดยจำนวนมากที่สุด 5 คน มีประสบการณ์ 15 ปี และจำนวนน้อยที่สุด 1 คนเท่ากัน มีประสบการณ์ 19 ปี 22 ปี 23 ปี 24 ปี 30 ปี และ 31 ปี

เมื่อพิจารณาประสบการณ์การทำงานด้านการกำหนดหัวเรื่องของบุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่า บุคลากรทุกคนของฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (3 คน) และบุคลากรจำนวนมากที่สุดของห้องสมุด 11 แห่ง มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป ได้แก่ หอสมุดกลาง

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (5 คน) สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (9 คน) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (3 คน) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ (5 คน) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (7 คน) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล (5 คน) สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (3 คน) สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง (14 คน) สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (4 คน) สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (5 คน) และสำนักบรรณสาร การพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (4 คน)

บุคลากรจำนวนมากที่สุดของห้องสมุด 4 แห่ง มีประสบการณ์ 1-5 ปี ได้แก่ กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (3 คน) ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (2 คน) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร (2 คน) และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา (4 คน)

บุคลากรของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวนมากที่สุด 2 คนเท่ากัน และบุคลากรของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 4 คนเท่ากัน มีประสบการณ์ 1-5 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

บุคลากรของสำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จำนวนมากที่สุด 2 คนเท่ากันจาก 5 คน มีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

บุคลากรของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวนมากที่สุด 4 คน มีประสบการณ์ 6-10 ปี

บุคลากรของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 3 คน แต่ละคนมีประสบการณ์กระจายเป็น 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 1 ปี 6-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด 3 แห่ง ที่มีประสบการณ์ กระจายอยู่ทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ในขณะที่ห้องสมุดอื่นมีบุคลากรอยู่ใน 1-3 กลุ่ม บุคลากรทั้งหมดของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (2 คน) มีประสบการณ์ 6-10 ปี เพียงกลุ่มเดียว (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ประสบการณ์การทำงานด้านการกำหนดหัวเรื่องจนถึงปัจจุบัน

ห้องสมุด	ผ. มก. มช. มง. มจร. มช. มท. มทส. มธ. มน. มบ. มพ. มม. มมส. มร. มว. มศก. มศก. มศว. มสธ. มอ. มอ.ป. มอบ. สจพ. สจร. สพว. สพอ. สวท. วม													ร้อยละ															
	จพ. N=7	น=5	น=11	น=5	น=4	น=6	น=5	น=9	น=3	น=8	น=3	น=7	น=6		น=15	น=2	น=3	น=2	น=8	น=9	น=6	น=3	น=3	น=6	น=9	น=5	น=155	100.00	
ประสบการณ์	คท.	ท.	ส.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	คท.	
ต่ำกว่า 1 ปี																													
1-5 ปี	2	2	2	3	1	1	2	2	4	3	1	1	1	1	1	1	4	2	4	2	1	1	2	1	2	1	1	35	22.58
6-10 ปี	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	2	1	1	3	4	1	1	1	1	2	1	2	27	17.42	
10 ปีขึ้นไป	5	2	9	1	2	3	5	1	7	2	2	5	3	14	1	1	4	3	2	3	1	4	5	4	5	4	87	56.13	
- 11 ปี	(1)								(1)					(1)										(1)			(2)	(1.31)	
- 12 ปี	(1)								(1)					(1)									(1)			(4)	(2.63)		
- 13 ปี									(1)					(1)												(2)	(1.31)		
- 14 ปี									(1)					(1)												(3)	(1.97)		
- 15 ปี	(1)								(1)					(3)												(5)	(3.28)		
- 19 ปี																								(1)		(1)	(1)	(0.65)	
- 20 ปี	(1)								(1)																	(3)	(1.97)		
- 22 ปี									(1)																	(1)	(0.65)		
- 23 ปี									(1)																	(1)	(0.65)		

ตารางที่ 5 ประสบการณ์การทำงานด้านการกำหนดหัวเรื่องจนถึงปัจจุบัน (ต่อ)

ประสบการณ์	ห้องสมุด															รวม												
	จพ.	กก.	มช.	มจ.	มจร.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มน.	มบ.	มฟ.	มม.	มมส.	มร.		มว.	มศก.	มศก.	มศว.	มธธ.	มอ.	มอ.ป.	มอบ.	สจธ.	สพว.	สพบ.	ร้อยละ
	N=7	N=5	N=11	N=5	N=5	N=4	N=6	N=5	N=9	N=3	N=8	N=3	N=7	N=6	N=15	N=2	N=3	N=2	N=8	N=9	N=6	N=3	N=3	N=6	N=9	N=5	N=155	100.00
- 24 ปี														(1)													(1)	(0.65)
- 25 ปี	(1)		(1)																						(1)	(3)	(1.97)	
- 26 ปี			(1)																	(1)						(2)	(1.31)	
- 27 ปี								(1)																	(1)	(2)	(1.31)	
- 28 ปี																						(1)			(1)	(2)	(1.31)	
- 30 ปี															(1)											(1)	(0.65)	
- 31 ปี																										(1)	(0.65)	
- ไม่ระบุ	(2)	(1)	(6)	(3)	(4)	(1)	(5)	(3)	(4)	(1)	(5)	(2)	(1)	(3)	(6)	(1)	(4)	(3)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(4)	(1)	(2)	(53)	(34.86)

1.6 ภาษาของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง

จากการสอบถามบุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 157 คน ถึงภาษาของทรัพยากรสารสนเทศที่รับผิดชอบในการกำหนดหัวเรื่อง โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ จำนวน 95 คน (ร้อยละ 60.51) รับผิดชอบการกำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รองลงมา ตามลำดับ จำนวน 55 คน (ร้อยละ 35.03) รับผิดชอบการกำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะภาษาไทย มีจำนวนเพียง 7 คน (ร้อยละ 4.46) ที่รับผิดชอบการกำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศภาษาต่างประเทศเพียงอย่างเดียว

เมื่อพิจารณาภาษาของทรัพยากรสารสนเทศที่รับผิดชอบในการกำหนดหัวเรื่องของบุคลากรของห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่า บุคลากรของห้องสมุด 15 แห่ง มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทยอย่างเดียว และกลุ่มที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บุคลากรของห้องสมุด 6 แห่ง มีบุคลากร 1 กลุ่ม คือ กลุ่มที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล หอสมุดสาขา วังท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร

บุคลากรของห้องสมุด 5 แห่ง มีบุคลากร 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทยอย่างเดียว กลุ่มที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศภาษาต่างประเทศอย่างเดียว และกลุ่มที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำนักหอสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ฝ่ายหอสมุด
คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สำนักหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ตารางที่ 6)

1.7 ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง

จากการสอบถามบุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 157 คน เกี่ยวกับประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่บุคลากรรับผิดชอบในการ กำหนดหัวเรื่อง โดยจำแนกทรัพยากรสารสนเทศเป็น 19 ประเภท ได้แก่ หนังสือ สิ่งพิมพ์ รัฐบาล วิทยานิพนธ์/ศิลปนิพนธ์/สารนิพนธ์ รายงานการวิจัย วารสาร บทความวารสาร กฤตภาค ไมโครฟิช ไมโครฟิล์ม สไลด์ แผนที่ รูปภาพ ภาพถ่าย เทปบันทึกเสียง เทป บันทึกภาพ แผ่นเสียง/แผ่นซีดีเสียง แผ่นบันทึกภาพ (VCD, DVD) ฐานข้อมูลซีดี-รอม และ เว็บไซต์

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ จำนวน 135 คน (ร้อยละ 85.99) กำหนด หัวเรื่องแก่ทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือ รองลงมาตามลำดับ จำนวน 109 คน (ร้อยละ 69.43) กำหนดหัวเรื่องแก่รายงานการวิจัย จำนวน 100 คน (ร้อยละ 63.69) กำหนดหัวเรื่อง แก่วิทยานิพนธ์/ศิลปนิพนธ์/สารนิพนธ์ จำนวน 95 คน (ร้อยละ 60.51) กำหนดหัวเรื่องแก่ สิ่งพิมพ์รัฐบาล จำนวนน้อยที่สุด จำนวน 5 คน (ร้อยละ 3.18) กำหนดหัวเรื่องแก่ไมโครฟิช สำหรับการกำหนดหัวเรื่องแก่ทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นๆ มีผู้ตอบ 5 คน (ร้อยละ 3.18) คือ บุคลากรศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (1 คน) กำหนด หัวเรื่องแก่ฐานข้อมูลวารสารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี บุคลากรสำนักห้องสมุดและ บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (1 คน) กำหนดหัวเรื่องแก่ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม บุคลากรฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2 คน) กำหนดหัวเรื่องแก่ซีดี-รอม และบทความวิจัยฉบับพิมพ์ซ้ำ (Reprint) และบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (1 คน) กำหนดหัวเรื่องแก่ แฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์

เมื่อพิจารณาประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่บุคลากรของห้องสมุดแต่ละแห่ง กำหนดหัวเรื่อง พบว่า บุคลากรกำหนดหัวเรื่องแก่ทรัพยากรสารสนเทศตั้งแต่ 4 ถึง 19 ประเภท โดยบุคลากรของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กำหนดหัวเรื่องแก่ ทรัพยากรสารสนเทศจำนวนมากที่สุดทุกประเภท และบุคลากรของห้องสมุด จำนวน 4 แห่ง กำหนดหัวเรื่องแก่ทรัพยากรสารสนเทศจำนวนน้อยที่สุด 4 ประเภทตรงกัน ได้แก่ บุคลากรของ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หอสมุดสาขา วัดท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย ศิลปากร และสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยกำหนดหัวเรื่องแก่ ทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล วิทยานิพนธ์/ศิลปนิพนธ์/สารนิพนธ์ และ รายงานการวิจัย (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวข้อเรื่อง*

ประเภท ของทรัพยากรสารสนเทศ	ห้องสมุด															รวม											
	จพ.	มก.	มข.	มฉ.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มน.	มบ.	มฟ.	มม.	มร.	มว.	มศก.		มศก.	มศว.	มสธ.	มอ.	มอ.ป.	มอ.บ.	สจพ.	สจธ.	สทบ.	รวม	
	N=7	N=5	N=11	N=5	N=5	N=4	N=6	N=5	N=3	N=8	N=3	N=7	N=7	N=15	N=2	N=3	N=2	N=8	N=9	N=6	N=3	N=3	N=3	N=6	N=9	N=6	N=157
หนังสือ	7	5	10	5	4	4	4	4	9	1	5	3	7	7	12	2	3	2	6	9	4	3	3	3	7	6	135
สิ่งพิมพ์รัฐบาล	5	5	5	3	4	2	1	8	1	4	3	7	6	5	1	1	2	3	9	3	2	2	2	2	2	4	95
วิทยานิพนธ์/ศิลปนิพนธ์/	7	1	10	2	2	4	2	3	9	1	4	2	3	5	4	2	3	2	6	9	3	3	2	2	4	5	100
สารนิพนธ์																											
รายงานการวิจัย	7	4	9	5	2	4	4	4	9	1	4	2	7	6	4	2	3	2	5	9	3	2	2	2	2	5	109
วารสาร	5	4	2			1	1	3	1	1	1	1	1	1	1		2									22	
บทความวารสาร	7	5	5	1	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2	3							1	38	
กฤตภาค	2								1	1																1	6
ไมโครฟิช									1			1		2												5	
ไมโครฟิล์ม									2			1		2												6	
สไลด์									1	1	1	1	1	2	1											9	
แผ่นที่	1								1	1	1	1	1	2	1											11	
รูปภาพ									1	1	1	1	1	1	1											8	
ภาพถ่าย									1	1	1	1	1	1	1											9	
เทปบันทึกเสียง	2	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2	1										1	21	
เทปบันทึกภาพ	2	2				1	1	2	1	2	1	1	1	2	1											20	
แผ่นเสียง / แผ่นซีดีเสียง	2	1	1	1	1	1	3	1	2	1	1	2	2	1	1										1	21	

ตารางที่ 7 ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง* (ต่อ)

ประเภท ของทรัพยากรสารสนเทศ	ห้องสมุด														รวม												
	จพ.	มก.	มช.	มจร.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มบ.	มพ.	มม.	มมส.	มร.	มว.		มศก.	มศก.	มศว.	มธธ.	มอ.	ป.มอ.	สพพ.	สจร.	สพบ.	รวม	ร้อยละ	
	N=7	N=5	N=11	N=5	N=4	N=6	N=5	N=9	N=3	N=8	N=3	N=7	N=7	N=15	N=2	N=3	N=2	N=8	N=9	N=6	N=3	N=6	N=9	N=6	N=157	100.00	
แผ่นบันทึกภาพ (VCD, DVD)	2	3	1	1	1	1	4	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	28	17.83	
ฐานข้อมูลซีดี-รอม	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	16	10.19	
เว็บไซต์	2						2																	1	7	4.46	
อื่นๆ							1					1												2	5	3.18	
- ฐานข้อมูลวารสาร							(1)																		(1)	(0.64)	
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี																											
สุรนารี																											
- มอก.																									(1)	(0.64)	
- ซีดี-รอม																									(1)	(0.64)	
- บทความวิจัยฉบับพิมพ์ซ้ำ																									(1)	(0.64)	
(Reprint)																									(1)	(0.64)	
- แฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์																									(1)	(0.64)	
รวมประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ	14	4	11	12	9	9	11	16	19	11	14	6	17	13	17	13	4	4	10	10	7	11	4	5	7	6	

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 2 นโยบายการกำหนดหัวเรื่อง

กรอบคฤมนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง ประกอบด้วย การมีนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การแก้ไขปรับปรุงนโยบาย และประเด็นของนโยบายที่ครอบคลุม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังนี้

2.1 การมีนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง

จากการสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุดทั้ง 26 แห่ง เกี่ยวกับการมีนโยบายการกำหนดหัวเรื่องเป็นลายลักษณ์อักษร และไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และได้รับแบบสอบถามคืนจากห้องสมุด 24 แห่ง ส่วนอีก 2 แห่ง ที่ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ได้แก่ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ฝ่ายห้องสมุด มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ห้องสมุดที่ตอบเรื่องนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง มีจำนวน 23 แห่ง และห้องสมุดที่ไม่ตอบมีจำนวน 1 แห่ง คือ กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผลการวิจัย พบว่า ห้องสมุดจำนวน 20 แห่ง ระบุว่ามีนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง ได้แก่ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักหอสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และสำนักบรรณสาร การพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สำหรับห้องสมุด 1 แห่ง คือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ไม่ระบุว่า มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่องเป็นแบบใด

ส่วนห้องสมุดอีก 3 แห่ง ระบุว่าไม่มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง ได้แก่ หอสมุดสาขาวังท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยศิลปากร และฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ห้องสมุดที่มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง 20 แห่งนั้น พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 65.38) มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่องไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนห้องสมุด จำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 7.69) มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่องเป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

เมื่อพิจารณาลักษณะของนโยบายการกำหนดหัวเรื่องของห้องสมุด จำนวน 17 แห่ง ที่มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่องไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ห้องสมุดจำนวน 16 แห่ง ระบุลักษณะของนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง ดังนี้ นโยบายการกำหนดหัวเรื่องของห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 13 แห่ง (ร้อยละ 50.00) เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายของฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รองลงมา นโยบายการกำหนดหัวเรื่องของห้องสมุด จำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 11.53) เป็นนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง โดยเฉพาะ ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล

สำหรับห้องสมุด 2 แห่ง ที่มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่องเป็นลายลักษณ์อักษร มีห้องสมุด 1 แห่ง ที่ระบุลักษณะของนโยบาย คือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยระบุในคำตอบอื่นๆ ว่าเป็นคู่มือปฏิบัติงาน ซึ่งถือเป็นข้อตกลงร่วมกัน (ตารางที่ 8)

2.2 ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง

จากการสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุด 20 แห่ง เกี่ยวกับผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง โดยจำแนกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการห้องสมุด คณะกรรมการห้องสมุด หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ บรรณารักษ์ที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่อง นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ใช้

ผลการวิจัย พบว่า ห้องสมุดที่ตอบข้อมีจำนวน 18 แห่ง โดยห้องสมุดเกือบทุกแห่ง จำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 65.38) ระบุว่าผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง คือ บรรณารักษ์ที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่อง รองลงมาตามลำดับ จำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 53.84) ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย คือ หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และจำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 11.53) ได้แก่ นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ไม่มีห้องสมุดแห่งใดระบุว่า ผู้อำนวยการห้องสมุด คณะกรรมการห้องสมุด และผู้ใช้ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง

เมื่อพิจารณากลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำหนดหัวเรื่องของห้องสมุด แต่ละแห่ง พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำหนดหัวเรื่องมีจำนวนตั้งแต่ 1-3 กลุ่ม โดยห้องสมุด 2 แห่ง ได้แก่ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีผู้มีส่วนร่วมจำนวนมากที่สุด 3 คนและ/หรือกลุ่มบุคคล เท่ากัน คือ หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ บรรณารักษ์ที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่อง และนักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ

ห้องสมุดจำนวน 11 แห่ง มีผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำหนดหัวเรื่องจำนวน 2 กลุ่มเท่ากัน คือ หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ และบรรณารักษ์ที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่อง ได้แก่ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักหอสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ส่วนสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บุคคล 2 กลุ่ม ที่มีผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง คือ บรรณารักษ์ที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่อง และนักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ

สำหรับห้องสมุดจำนวน 4 แห่ง มีบุคคลกลุ่มเดียวเป็นผู้กำหนดนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง โดยมีจำนวน 3 แห่ง ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย คือ บรรณารักษ์ที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่อง ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา และศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ส่วนสำนักบรรณสารการพัฒนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ เป็นผู้กำหนดนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง (ตารางที่ 9)

2.3 การแก้ไขนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง

จากการสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุด 20 แห่ง เกี่ยวกับการแก้ไขนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง มีห้องสมุดที่ตอบข้อนี้ จำนวน 15 แห่ง

ผลการวิจัย พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 13 แห่ง (ร้อยละ 50.00) มีการแก้ไขนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง โดยห้องสมุด จำนวน 10 แห่ง (ร้อยละ 38.46) มีการแก้ไขนโยบายไม่แน่นอน ได้แก่ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และมีห้องสมุดเพียง 2 แห่งที่มีการแก้ไขนโยบายเป็นประจำ ได้แก่ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้ระบุช่วงเวลาการแก้ไขนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง คือ เมื่อได้รับแผ่นข้อมูลจากคณะกรรมการฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย

สำหรับห้องสมุดที่ไม่เคยแก้ไขนโยบาย มีจำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 7.69) ได้แก่ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การแก้ไขนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง

การแก้ไขนโยบาย	จพ.	มก.	มช.	มอ.	มจร.	มช.	มท.	มทร.	มธ.	มม.	มมส.	มร.	มว.	มศก.	มศก.	มศก.	มศว.	มธธ.	มอ.	มอ.ป.	มอ.บ.	สจพ.	สจร.	สพ.	สพ.	รวม	ร้อยละ	
แก้ไข	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	N=26	100.00
- เป็นประจำ																										13	50.00	
* เมื่อได้รับแผ่นข้อมูลจาก						(✓)																				(2)	(7.69)	
คณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์รหัส						✓																				1	3.84	
ยการสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบัน																												
อุดมศึกษา																												
* ไม่ระบุ																										1	3.84	
- ไม่นอน	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(✓)	(10)	(38.46)	
ไม่เคยแก้ไข																												

2.4 ประเด็นของนโยบายการกำหนดหัวเรื่องที่ครอบคลุม

จากการสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุด 20 แห่งเกี่ยวกับประเด็นนโยบายการกำหนดหัวเรื่องที่ครอบคลุม จำแนกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง จำนวนหัวเรื่องที่กำหนดสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ คู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง และการปรับปรุงหัวเรื่องให้ทันสมัย

ผลการวิจัย พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 69.23) มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่องที่ครอบคลุมประเด็นประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง จำนวน 16 แห่งเท่ากัน (ร้อยละ 61.53) ครอบคลุมประเด็นจำนวนหัวเรื่องที่กำหนดสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ และการปรับปรุงหัวเรื่องให้ทันสมัย และจำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 53.84) ครอบคลุมประเด็นคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง

เมื่อพิจารณาประเด็นนโยบายการกำหนดหัวเรื่องที่ครอบคลุมของห้องสมุดแต่ละแห่งพบว่า ห้องสมุดที่มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่องครอบคลุมทั้ง 4 ประเด็น มีจำนวน 11 แห่ง ได้แก่ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ห้องสมุดที่มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่องครอบคลุมทั้ง 3 ประเด็น มีจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ห้องสมุดที่มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่องครอบคลุมทั้ง 2 ประเด็น มีเพียง 1 แห่ง คือ สำนักหอสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ตารางที่ 11)

2.4.1 นโยบายด้านประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง

จากการสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุด 18 แห่ง ที่มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง เกี่ยวกับประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง จำแนกทรัพยากรสารสนเทศเป็น 19 ประเภท ได้แก่ หนังสือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล วิทยานิพนธ์/ศิลปนิพนธ์/สารนิพนธ์ รายงานการวิจัย วารสาร บทความวารสาร กฤตภาค ไมโครฟิช ไมโครฟิล์ม สไลด์ แผ่นที่ รูปภาพ ภาพถ่าย เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ แผ่นเสียง/แผ่นซีดีเสียง แผ่นบันทึกภาพ (VCD, DVD) ฐานข้อมูลซีดี-รอม และเว็บไซต์

ผลการวิจัย พบว่า ห้องสมุดทุกแห่ง จำนวน 18 แห่ง กำหนดหัวเรื่องแก่หนังสือ และรายงานการวิจัย รองลงมาตามลำดับ ห้องสมุดจำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 94.44) กำหนดหัวเรื่องให้แก่วิทยานิพนธ์/ศิลปนิพนธ์/สารนิพนธ์ ห้องสมุดจำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 83.33) กำหนดหัวเรื่องแก่สิ่งพิมพ์รัฐบาล ห้องสมุดจำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 61.11) กำหนดหัวเรื่องแก่บทความวารสาร และจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่งเท่ากัน (ร้อยละ 11.11) กำหนดหัวเรื่องแก่ไมโครฟิช และไมโครฟิล์ม สำหรับการกำหนดหัวเรื่องแก่ทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นๆ มีห้องสมุด 1 แห่ง (ร้อยละ 5.56) คือ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งกำหนดหัวเรื่องแก่แฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์

เมื่อพิจารณาจำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดแต่ละแห่งกำหนดให้กำหนดหัวเรื่อง พบว่า มีการกำหนดหัวเรื่องแก่ทรัพยากรสารสนเทศตั้งแต่ 3 ถึง 19 ประเภท โดยห้องสมุดที่กำหนดหัวเรื่องแก่ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท ได้แก่ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ห้องสมุดที่กำหนดหัวเรื่องแก่ทรัพยากรสารสนเทศจำนวนน้อยที่สุด 3 ประเภทเท่ากัน ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา และศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวข้อเรื่อง* (ต่อ)

ประเด็นของนโยบาย	ห้องสมุด											รวม	ร้อยละ								
	จพ.	มก.	มช.	มจร.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มป.	มพ.	มมส.			มร.	มศว.	มสธ.	มอบ.	สจพ.	สจร.	สพบ.	
แผ่นเสียง / แผ่นซีดีเสียง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	N=18	100.00
แผ่นบันทึกภาพ (VCD, DVD)	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	38.89
ฐานข้อมูลซีดี-รอม			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	5	27.78
เว็บไซต์						✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	3	16.67
อื่นๆ																			✓	1	5.56
- เพิ่มข้อมูลคอมพิวเตอร์																			✓	(1)	(5.56)

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.4.2 นโยบายด้านจำนวนหัวเรื่องที่กำหนดสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ

จากการสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุด 16 แห่ง ที่มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง เกี่ยวกับจำนวนหัวเรื่องที่กำหนดสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ

ผลการวิจัย พบว่า ห้องสมุดจำนวน 7 แห่ง (ร้อยละ 20) จำนวนหัวเรื่องขึ้นอยู่กับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ งานเทคนิคสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ส่วนห้องสมุดจำนวน 9 แห่ง กำหนดจำนวนหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งมีจำนวนแตกต่างกันไป กล่าวคือ ห้องสมุดจำนวน 2 แห่ง กำหนดหัวเรื่องจำนวน 1 หัวเรื่อง ได้แก่ สำนักหอสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ และไม่เกิน 5 หัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กำหนดจำนวนหัวเรื่อง 2 หัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง กำหนดจำนวนหัวเรื่อง 3 หัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ

สำนักหอสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กำหนดจำนวนหัวเรื่อง 2-3 หัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กำหนดจำนวนหัวเรื่อง 3-5 หัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ

สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กำหนดจำนวนหัวเรื่องไม่เกิน 4 หัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำหนดจำนวนหัวเรื่อง 1-10 หัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 จำนวนหัวเรื่องที่กำหนดสำหรับวิทยากรสารนิเทศแต่ละรายการ*

จำนวนหัวเรื่อง	ห้องสมุด										รวม	ร้อยละ						
	จพ.	มก.	มช.	มจร.	มช.	มท.	มทส.	มบ.	มพ.	มมส.			มร.	มศว.	มสธ.	สจพ.	สจร.	สพบ.
1 หัวเรื่อง			✓														N=16	100.00
2 หัวเรื่อง															✓		2	12.50
3 หัวเรื่อง									✓								1	6.25
2-3 หัวเรื่อง																	1	6.25
3-5 หัวเรื่อง															✓		1	6.25
ไม่เกิน 4 หัวเรื่อง																	1	6.25
ไม่เกิน 5 หัวเรื่อง																	1	6.25
1-10 หัวเรื่อง															✓		2	12.50
จำนวนหัวเรื่องขึ้นอยู่กับเนื้อหาของวิทยากรสารนิเทศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1	6.25
																	7	20.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.4.3 นโยบายด้านคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง

จากการสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุด 14 แห่ง ที่มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง เกี่ยวกับคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง โดยจำแนกเป็น คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ และแหล่งอ้างอิง สำหรับการกำหนดหัวเรื่อง

ผลการวิจัย พบว่า ห้องสมุดทุกแห่ง จำนวน 14 แห่ง ระบุคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง ภาษาไทย รองลงมาตามลำดับ จำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 78.57) ระบุคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง ภาษาอังกฤษ และจำนวน 7 แห่ง (ร้อยละ 50) ระบุแหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่อง

เมื่อพิจารณาคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องของห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่า ห้องสมุดจำนวน 6 แห่ง ระบุคู่มือทั้ง 3 ประเภท คือ คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ และแหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่อง ได้แก่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และสำนักบรรณสารสนเทศ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ห้องสมุดอีก 6 แห่ง ระบุคู่มือ 2 ประเภท โดยห้องสมุด 5 แห่ง ระบุชื่อคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย และระบุชื่อคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ ได้แก่ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และห้องสมุดจำนวน 1 แห่ง ระบุคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย และระบุแหล่งอ้างอิง สำหรับการกำหนดหัวเรื่อง

ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง คือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ และ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ระบุชื่อคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยเพียงอย่างเดียว (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 นโยบายด้านคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง*

ประเด็นของนโยบาย	ห้องสมุด														รวม	ร้อยละ	
	จส.	มช.	มช.	มท.	มธ.	มบ.	มฟ.	มร.	มศว.	มสธ.	มอบ.	สจพ.	สจร.	สพบ.			
ระบุรายชื่อคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	14	100.00
ระบุรายชื่อคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11	78.57
ระบุแหล่งอ้างอิงอื่น สำหรับการกำหนดหัวเรื่อง								✓								7	50.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.4.4 นโยบายด้านการปรับปรุงหัวเรื่องให้ทันสมัย

จากการสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุด 14 แห่ง ที่มีนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง เกี่ยวกับการปรับปรุงหัวเรื่องให้ทันสมัย โดยจำแนกเป็น 2 วิธี คือ การแก้ไขหัวเรื่องที่ใช้อยู่เดิมเป็นหัวเรื่องใหม่ และการไม่แก้ไขหัวเรื่องใหม่ แต่ใช้วิธีทำรายการโยงแทน

ผลการวิจัย พบว่า การปรับปรุงหัวเรื่องให้ทันสมัยของห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 87.50) คือ การแก้ไขหัวเรื่องที่ใช้อยู่เดิมเป็นหัวเรื่องใหม่ และห้องสมุดเพียง 3 แห่ง (ร้อยละ 18.75) ไม่มีการแก้ไขหัวเรื่องใหม่ แต่ใช้วิธีทำรายการโยงแทน

เมื่อพิจารณานโยบายการปรับปรุงหัวเรื่องให้ทันสมัยของห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่า ห้องสมุดเกือบทั้งหมด จำนวน 13 แห่ง ใช้วิธีการแก้ไขหัวเรื่องที่ใช้อยู่เดิมเป็นหัวเรื่องใหม่อย่างเดียวน ได้แก่ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ห้องสมุดจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ไม่มีการแก้ไขหัวเรื่องใหม่ แต่ใช้วิธีทำรายการโยงแทน

ส่วนสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งประกอบด้วย งานเทคนิค และงานวารสารและเอกสาร ใช้วิธีการการปรับปรุงหัวเรื่องให้ทันสมัยทั้งสองวิธี คือ แก้ไขหัวเรื่องที่ใช้อยู่เดิมเป็นหัวเรื่องใหม่ และไม่มีการแก้ไขหัวเรื่องใหม่ แต่ใช้วิธีทำรายการโยงแทน (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 นโยบายด้านการปรับปรุงหัวเรื่องให้ทันสมัย*

ห้องสมุด	จพ.	มก.	มช.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มบ.	มมส.	มร.	มศว.	มสธ.	มอบ.	สจพ.	สจร.	สพบ.	รวม	ร้อยละ
การปรับปรุงหัวเรื่อง																	N=16	100.00
แก้ไขหัวเรื่องที่ใช้อยู่เดิมเป็นหัวเรื่องใหม่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	14	87.50
ไม่มีการแก้ไขหัวเรื่องใหม่ แต่ใช้วิธีทำรายการโยงแทน			✓													✓	3	18.75

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 3 การกำหนดหัวเรื่อง

ครอบคลุมคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง ส่วนประกอบของทรัพยากรสารสนเทศเพื่อจับประเด็นเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ การเพิ่มเติมหัวเรื่อง และวิธีการพิจารณาเพิ่มเติมหัวเรื่อง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังนี้

3.1 คู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง

จากการสอบถามบุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 157 คน เกี่ยวกับคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง ซึ่งจำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ และแหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่อง

ผลการวิจัยโดยรวม พบว่า บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ ส่วนใหญ่ จำนวน 151 คน (ร้อยละ 96.18) ใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย รองลงมา จำนวน 148 คน (ร้อยละ 94.27) ใช้แหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่อง และจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 132 คน (ร้อยละ 84.08) ใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ

เมื่อพิจารณาคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องที่ห้องสมุดแต่ละแห่งใช้ พบว่า บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศของทุกห้องสมุด ใช้คู่มือทั้ง 3 ประเภท ในการกำหนดหัวเรื่อง (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 จำนวนผู้ตอบคำถามด้านคู่มือและแหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่อง*

คู่มือ / แหล่งอ้างอิง	ห้องสมุด																												
	จพ. มก.	มช.	มจร.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มน.	มบ.	มพ.	มม.	มมส.	มร.	มว.	มศก.	มศก.	มศว.	มธธ.	มอ.	ป.มอ.	บ.สจพ.	สจร.	สพพ.	สจล.	สพป.	รวม	ร้อยละ		
	N=7	N=5	N=11	N=5	N=5	N=4	N=6	N=5	N=9	N=3	N=8	N=3	N=7	N=7	N=15	N=2	N=3	N=8	N=9	N=6	N=3	N=3	N=6	N=9	N=6	N=9	N=6	N=157	100.00
คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย	5	5	11	5	5	4	6	5	9	3	8	3	7	7	15	2	3	8	9	5	3	3	5	7	6	7	6	151	96.2
คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ	7	5	9	5	5	2	4	5	9	1	4	3	7	7	11	2	3	2	7	9	4	3	3	3	9	3	132	84.1	
อังกฤษ																													
แหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่อง	6	5	10	5	5	4	1	5	9	3	8	3	7	7	14	2	3	2	8	9	6	3	3	6	9	5	148	94.3	

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.1.1 คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย

จากการสอบถามบุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย จำนวน 151 คน เกี่ยวกับคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยชื่อต่างๆ จำนวน 10 รายการ ได้แก่ หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา; หัวเรื่องและวิธีการกำหนดหัวเรื่องสำหรับวัสดุสารสนเทศภาษาไทย ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย; หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของทองหยด ประทุมวงศ์; หัวเรื่องการแพทย์ภาษาไทย ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล; สหทรรศน์หัวเรื่องภาษาไทยทางการแพทย์ ของจิระ อินทโกสุม และคนอื่นๆ; การใช้หัวเรื่องย่อยมาตรฐาน ของเยาวเรศ อุดมอนุภาพสุข; คำภาษาอังกฤษที่ใช้กำกับหัวเรื่องภาษาไทย ของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา; ซีดีรอมรายการคำหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย (Red Demo) ของคณะอนุกรรมการฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย; และเว็บไซต์ฐานข้อมูลหัวเรื่องสำหรับวัสดุสารสนเทศภาษาไทย ของฝ่ายวิเคราะห์วัสดุสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการวิจัยโดยรวม พบว่า บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ จำนวน 120 คน (ร้อยละ 79.47) ใช้หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา รองลงมาตามลำดับ จำนวน 82 คน (ร้อยละ 54.30) ใช้ซีดีรอมรายการคำหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย (Red Demo) ของคณะอนุกรรมการฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย และจำนวน 72 คน (ร้อยละ 47.68) ใช้คู่มือคำภาษาอังกฤษที่ใช้กำกับหัวเรื่องภาษาไทย ของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และบุคลากรจำนวนน้อยที่สุด 1 คน (ร้อยละ 0.64) ใช้หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของทองหยด ประทุมวงศ์ ส่วนคำตอบอื่นๆ มีผู้ตอบ 8 คน (ร้อยละ 5.30) ระบุคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย 6 รายการ โดยจำนวน 2 คน ใช้หัวเรื่องภาษาไทย ของ พวา พันธุ์เมฆา ส่วนหนังสือคู่มืออื่นๆ อีก 5 รายการ มีผู้ใช้จำนวนรายการละ 1 คนเท่านั้น

สำหรับหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ที่บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 120 คนใช้ เมื่อสอบถามถึงปีที่พิมพ์ บุคลากรส่วนใหญ่ จำนวน 94 คน (ร้อยละ 62.25) ระบุว่าใช้ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 ปี พ.ศ.2547 ส่วนคู่มือคำภาษาอังกฤษที่ใช้กำกับหัวเรื่องภาษาไทย ของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุด

สถาบันอุดมศึกษา ที่บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวข้อเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 72 คน ใช้ เมื่อสอบถามถึงปีที่พิมพ์ บุคลากรส่วนใหญ่ จำนวน 41 คน (ร้อยละ 27.15) ใช้ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 ปี พ.ศ.2547

เมื่อพิจารณาจำนวนคู่มือการกำหนดหัวข้อเรื่องภาษาไทยที่บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวข้อเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศใช้ในห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่า มีจำนวนตั้งแต่ 2-8 รายการ โดยห้องสมุดที่ใช้คู่มือการกำหนดหัวข้อเรื่องภาษาไทยจำนวนมากที่สุด 8 รายการ มี 1 แห่ง คือ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และห้องสมุดที่ใช้คู่มือการกำหนดหัวข้อเรื่องภาษาไทยจำนวนน้อยที่สุด 2 รายการเท่ากัน มี 4 แห่ง คือ กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ใช้หนังสือหัวข้อเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และซีดีรอมรายการคำหัวข้อเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย (Red Demo) ของคณะอนุกรรมการฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และสำนักบรรณสารสนเทศ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ใช้หนังสือหัวข้อเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และหนังสือคู่มือคำภาษาอังกฤษที่ใช้กำกับหัวข้อเรื่องภาษาไทย ของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 การใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย* (ต่อ)

ห้องสมุด	จพ. มก. มช. มจร. มธ. มท. มทส. มธ. มน. มบ. มพ. มม. มมส. มร. มว. มศก. มศก. มศว. มธธ. มอ. มอ.ปมอ. สจพ. สจร. สพบ. รวม	ร้อยละ
คู่มือภาษาไทย	ย. ส. คท.	
	N=5 N=5 N=11 N=5 N=5 N=4 N=6 N=3 N=8 N=3 N=7 N=7 N=15 N=2 N=3 N=2 N=8 N=5 N=9 N=3 N=3 N=5 N=7 N=6 N=151	N=6 N=5 N=100.00
- พิมพ์ครั้งที่ 4, พ.ศ.2530	(1)	(1) (1.66)
- ไม่ระบุ	(2)	(3) (1.99)
หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของ	1	1 1.66
ทองหยด ประทุมวงศ์		
หัวเรื่องการแพทย์ภาษาไทย ของสำนัก	4 8 7 1 1 2	31 20.53
หอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล		
- พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขปรับปรุงและ	(3) (2) (1) (2) (4) (2)	(14) (2.65)
เพิ่มเติม, พ.ศ.2533		
- พ.ศ.2538	(1)	(1) (1.66)
- ไม่ระบุ	(1) (6) (3)	(16) (10.60)
สหราชหนังสือเรื่องภาษาไทยทางการแพทย์	4 2 2	9 5.96
ของจีระ อินทโกสุม (และคนอื่นๆ),		
พ.ศ.2532		
การใช้หัวเรื่องย่อยมาตรฐาน ของ เขวเรศ	3 2 1	11 7.28
อุดมมานภาพสุข, พ.ศ.2546		

ตารางที่ 17 การใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย* (ต่อ)

ห้องสมุด	ท. ส. คท.															รวม											
	จพ.	มก.	มช.	มจร.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มน.	มป.	มม.	มมส.	มร.	มว.	มศก.		มศก.	มศว.	มสธ.	มอ.	มอ.	ปมอ.	สจล.	สพบ.	สพบ.	รวม	
คู่มือภาษาไทย	N=5	N=5	N=11	N=5	N=5	N=4	N=6	N=5	N=9	N=3	N=8	N=3	N=7	N=15	N=2	N=3	N=8	N=9	N=5	N=3	N=5	N=7	N=6	N=151	100.00		
คำภาษาอังกฤษที่ใช้กับหัวเรื่องภาษาไทย ของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	4	2	3	2	3	1	2	1	3	2	1	3	2	10	1	2	2	7	9	2	1	2	3	7	3	72	47.68
- พิมพ์ครั้งที่ 1, พ.ศ.2539	(1)								(1)					(2)				(1)						(2)		(7)	(4.64)
- พิมพ์ครั้งที่ 2, พ.ศ.2547	(3)	(2)				(1)			(3)	(1)	(1)	(1)	(2)	(5)	(8)	(1)	(2)	(1)	(4)	(1)	(4)	(1)	(1)	(4)	(1)	(41)	(27.15)
- ไม่ระบุ	(1)	(2)	(2)	(3)	(2)				(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(2)	(1)	(2)	(24)	(15.89)
ซีดีรอมรายการคำหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย (Red Demo) ของคณะอนุกรรมการฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	5	4	6	5	4	4	5	2	7	1	2	4	7	1	3	2	1	1	1	5	3	3	7	82	54.30		
เว็บไซต์ฐานข้อมูลหัวเรื่องสำหรับวัสดุสารนิเทศภาษาไทย ของ ฝ่ายวิเคราะห์วัสดุสารนิเทศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	3						9		1	1	1	1	1	1	1	1	6								23	(15.23)	
อื่น ๆ	1								2	2	2	2	2	7	1	2	2	1	1	1	1	1	1	7	7	4.64	

ตารางที่ 17 การใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย* (ต่อ)

ห้องสมุด	จพ. มก. มช. มจร. มข. มท. มทส. มธ. มน. มป. มฟ. มม. มมส. มร. มว. มศก. มศก. มศว. มสธ. มอ. มอ. ปมอ. สจพ. สจล. สทป. รวม	ร้อยละ
คู่มือภาษาไทย	น=5 N=5 N=11 N=5 N=5 N=4 N=6 N=5 N=9 N=3 N=3 N=8 N=3 N=7 N=7 N=15 N=2 N=3 N=2 N=8 N=9 N=5 N=3 N=5 N=7 N=6 N=7 N=51 N=100.00	
- คู่มือการลงรายการตราสารภาษาไทยที่เครื่องอ่านได้ ของคณะทำงานจัดทำคู่มือการลงรายการ...		(1) (0.66)
- คีชี 21 : การแบ่งหมู่หนังสือและแผนภูมิการแบ่งหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้ จากต้นฉบับพิมพ์ครั้งที่ 21 ของพวา พันธุ์เมฆา		(1) (0.66)
- รายงานการประชุมของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในส่วนการเสนอหัวเรื่องใหม่		(1) (0.66)
- หัวเรื่องภาษาไทย ของ พวา พันธุ์เมฆา		(2) (1.32)
- หัวเรื่องภาษาไทยด้านพุทธศาสนาของ พุทธชาด เน้นไผ่		(1) (0.66)

3.1.2 คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ

จากการสอบถามบุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ จำนวน 132 คน เกี่ยวกับคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษชื่อต่างๆ จำนวน 5 รายการ ได้แก่ Library of congress subject headings; Sear s' list of subject headings; Medical subject headings; เว็บไซต์หัวเรื่องทางการแพทย์ของ National Library of Medicine และเว็บไซต์ Library of Congress Subject Headings Weekly Lists

ผลการวิจัยโดยรวม พบว่า บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ จำนวน 121 คน (ร้อยละ 91.67) ใช้หนังสือ *Library of Congress Subject Headings* รองลงมาตามลำดับ จำนวน 42 คน (ร้อยละ 31.82) ใช้เว็บไซต์ *Library of Congress Subject Headings Weekly Lists* และจำนวน 23 คน (ร้อยละ 17.42) ใช้เว็บไซต์หัวเรื่องทางการแพทย์ของ National Library of Medicine และบุคลากรจำนวนน้อยที่สุด 1 คน (ร้อยละ 0.76) ใช้หนังสือ *Sear s' List of Subject Headings* ส่วนคำตอบอื่นๆ มีผู้ตอบ 3 คน (ร้อยละ 2.27) จากฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระบุคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาต่างประเทศ 2 รายการ คือ ซีดีรอม *Library of Congress Subject Headings* ปี 1966 (2 คน) และเว็บไซต์ *Library of Congress Subject Headings Database* จัดทำโดยมหาวิทยาลัยแห่งมลรัฐมิสซิสซิปปี (1 คน)

สำหรับหนังสือ *Library of Congress Subject Headings* ที่บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 121 คนใช้ เมื่อสอบถามถึงปีที่พิมพ์ บุคลากรส่วนใหญ่ จำนวน 21 คนเท่านั้น (ร้อยละ 15.91) ใช้ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 25 ปี ค.ศ.2002 และฉบับพิมพ์ครั้งที่ 28 ปี ค.ศ.2005

เมื่อพิจารณาจำนวนคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษที่ใช้ในห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่า มีจำนวนตั้งแต่ 1-4 รายการ โดยห้องสมุดที่ใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษจำนวนมากที่สุด 4 รายการเท่านั้น มี 3 แห่ง คือ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล ห้องสมุดที่ใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษจำนวนน้อยที่สุด 1 รายการ มี 8 แห่ง คือ กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา หอสมุดสาขา วัดท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยทุกแห่งใช้หนังสือ *Library of Congress Subject Headings* เหมือนกัน (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 การใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ*

ห้องสมุด	คย.																	รวม	ร้อยละ										
	จพ.	มก.	มช.	มจร.	มอ.	มทส.	มธ.	มน.	มบ.	มฟ.	มม.	มมส.	มว.	มศก.	มศก.	มศท.	มสธ.			มอ.	ป.มอ.	สจล.	สพบ.						
คู่มือภาษาอังกฤษ	N=7	N=5	N=9	N=5	N=5	N=2	N=4	N=5	N=9	N=1	N=4	N=3	N=7	N=7	N=11	N=2	N=3	N=2	N=7	N=9	N=4	N=3	N=3	N=3	N=3	N=9	N=3	N=132	N=100.00
Library of Congress Subject Headings	5	5	9	5	4	2	4	4	5	3	1	4	3	7	7	11	2	3	2	7	9	2	3	3	3	9	3	121	91.67
- 16th ed., 1993											(1)													(1)			(2)	(1.52)	
- 17th ed., 1994							(3)																			(3)	(2.27)		
- 18th ed., 1995																		(2)								(2)	(1.52)		
- 20th ed., 1997															(2)											(2)	(1.52)		
- 22nd ed., 1999												(3)				(1)								(3)		(7)	(5.30)		
- 23rd ed., 2000									(3)							(2)	(2)							(1)		(8)	(6.06)		
- 24th ed., 2001																			(5)							(5)	(3.79)		
- 25th ed., 2002	(4)	(4)			(4)															(9)						(21)	(15.91)		
- 26th ed., 2003				(2)	(1)					(1)			(4)	(1)	(4)											(13)	(9.85)		
- 28th ed., 2005			(6)								(1)			(6)										(8)		(21)	(15.91)		
- 29th ed., 2006																				(1)						(1)	(0.76)		
- ไม้ระบุ	(1)	(1)	(3)	(2)	(1)	(1)	(2)	(3)	(2)	(3)	(2)	(2)	(3)	(5)	(5)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(1)	(3)	(35)	(26.52)			
Sear s' List of Subject Headings																											1	0.76	
Medical Subject Headings																											15	11.36	

ตารางที่ 18 การใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ* (ต่อ)

ห้องสมุด	ย. ส. คย.													รวม	ร้อยละ													
	จพ.	มก.	มช.	มจร.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มน.	มบ.	มฟ.	มม.	มมส.			มร.	มว.	มศก.	มศก.	มศว.	มธ.	มอ.	ป.	มอบ.	สจพ.	สจร.	สพบ.	วรม
คู่มือภาษาอังกฤษ	N=7	N=5	N=9	N=5	N=5	N=2	N=4	N=5	N=9	N=1	N=4	N=3	N=7	N=7	N=11	N=2	N=3	N=2	N=7	N=9	N=4	N=3	N=3	N=9	N=3	N=132	100.00	
- ค.ศ.2000																(3)										(3)	(2.27)	
- ค.ศ.2001						(1)																				(1)	(0.76)	
- ค.ศ.2002																										(1)	(0.76)	
- ค.ศ.2003																(3)										(3)	(2.27)	
- ไม่ระบุ			(3)			(3)									(1)											(7)	(5.30)	
เว็บไซต์หัวเรื่องทางการแพทย์ ของ National Library of Medicine	1		1			2	9				3	7														23	17.42	
เว็บไซต์ Library of Congress Subject Headings Weekly Lists	3	1	6	2	2	5					3	6	1	1	1	4	3								3	1	42	31.82
อื่นๆ																										3	2.27	
- Library of Congress Subject Headings Database จัดทำโดย มหาวิทยาลัยแห่งมลรัฐมิสซิสซิปปี																										(1)	(0.76)	
- ซีดีรอม Library of Congress Subject Headings ปี 1966																										(2)	(1.52)	
รวมคู่มือภาษาอังกฤษ	3	2	4	1	2	2	1	3	4	1	1	3	4	3	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2
* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ																												

3.1.3 แหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่อง

จากการสอบถามบุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้แหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่อง จำนวน 148 คน เกี่ยวกับแหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่องชื่อต่างๆ จำนวน 26 รายการ ได้แก่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525; พจนานุกรมแพทยศาสตร์ ของวิทย์ เทียงบูรณธรรม; พจนานุกรมคำทับศัพท์ : ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี สเปน ญี่ปุ่น รัสเซีย อาหรับ และมลายู ของชินทรชัย อินทราภรณ์; พจนานุกรมศัพท์บัญญัติ พร้อมคำอธิบาย ของวิทย์ เทียงบูรณธรรม; พจนานุกรมคำทับศัพท์ ภาษาอังกฤษ ของวิเชียร เกษประทุม; หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน; ศัพท์บัญญัติ พร้อมคำอธิบายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525; ศัพท์ต่างประเทศที่ใช้คำไทยแทนได้; และศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศของราชบัณฑิตยสถาน; การพัฒนาศัพท์สัมพันธ์ด้านการศึกษาทางไกล : รายงานการวิจัยของชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ; Dictionary for library and information science; The Oxford English Dictionary; ซีดีรวมพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525; ซีดีรวมศัพท์บัญญัติ ของบริษัท ไทยอินฟอร์เมชันพับลิชชิงซิสเต็มส์ จำกัด; ซีดีรวมศัพท์บัญญัติ ภาษาอังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถานรุ่น 1.1; เว็บไซต์ระบบสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดอื่น (OPAC); เว็บไซต์พจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน; เว็บไซต์ศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน; เว็บไซต์ฐานข้อมูล Journal Link; เว็บไซต์ฐานข้อมูล OhioLink; เว็บไซต์ฐานข้อมูล Chulamesh; เว็บไซต์ฐานข้อมูล WorldCat; เว็บไซต์ Library of Congress Authorities; เว็บไซต์ AGROVOC Thesaurus; เว็บไซต์ ERIC Thesaurus; และเว็บไซต์ Art and Architecture Thesaurus

ผลการวิจัยโดยรวม พบว่า บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ จำนวน 109 คนเท่ากัน (ร้อยละ 73.65) ใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 และใช้เว็บไซต์พจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน รองลงมาตามลำดับ จำนวน 102 คน (ร้อยละ 68.92) ใช้เว็บไซต์รายการออนไลน์ของห้องสมุดอื่น (OPAC) และจำนวน 88 คน (ร้อยละ 59.46) ใช้เว็บไซต์ฐานข้อมูล OhioLink และไม่มีบุคลากรตอบว่าใช้เว็บไซต์ฐานข้อมูล Chulamesh และเว็บไซต์ AGROVOC Thesaurus ส่วนคำตอบอื่นๆ มีผู้ตอบ 38 คน (ร้อยละ 25.68) ระบุแหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่อง 19 รายการ ประกอบด้วย หนังสือภาษาไทย 4 รายการ คือ หนังสือพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ของไทยวัฒนาพานิช (3 คน) หนังสือพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ของเอียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ (1 คน) หนังสือพจนานุกรมเฉพาะสาขาวิชา (2 คน) และหนังสือรายชื่ออำเภอ/จังหวัด ชนกลุ่มน้อยเป็นภาษาอังกฤษ (1 คน) หนังสือภาษาอังกฤษ 3 รายการ คือ *Macrothesaurus for Information Processing in the Field of Economic and Social Development*. 5ed., 1998 (2 คน) Webster's

New Geographical Dictionary (1 คน) และ *The Oxford Dictionary of the World* (1 คน) ซีดีรอม 1 รายการ คือ ซีดีรอมพจนานุกรม ไทย-อังกฤษ อังกฤษ-ไทย ของสอ เสถบุตร (2 คน) เว็บไซต์ 10 รายการ คือ เว็บไซต์ *Union Catalog* (11 คน) เว็บไซต์ *Pulinet* (1 คน) เว็บไซต์ www.BookWhere.com/library.html (2 คน) เว็บไซต์ <http://www.onelook.com/> (1 คน) เว็บไซต์ <http://www.libdex.com/> (1 คน) เว็บไซต์ <http://www.answers.com/> (1 คน) เว็บไซต์ <http://copac.ac.uk/wzgw/> (1 คน) เว็บไซต์ <http://www.classificationweb.net/> (4 คน) เว็บไซต์ <http://locatorplus.gov/> (1 คน) เว็บไซต์ <http://lexitron.nectec.or.th/> (1 คน) และฐานข้อมูลออนไลน์ที่สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์บอกรับ (1 คน)

สำหรับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ที่บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 109 คน ใช้ เมื่อสอบถามถึงปีที่พิมพ์บุคลากรส่วนใหญ่ จำนวน 34 คน (ร้อยละ 22.97) ใช้ฉบับพิมพ์ ปี พ.ศ.2546

ส่วนเว็บไซต์รายการออนไลน์ของห้องสมุดอื่น (OPAC) ที่บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 102 คนใช้นั้น เมื่อสอบถามถึงแหล่งข้อมูลบุคลากรจำนวนมากที่สุด 18 คน (ร้อยละ 12.16) ใช้วิธีเข้าถึงรายการออนไลน์ (OPAC) ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เมื่อพิจารณาจำนวนแหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่องที่ใช้ในห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่า มีจำนวนตั้งแต่ 3-18 รายการ โดยห้องสมุดที่ใช้แหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่องจำนวนมากที่สุด 18 รายการ คือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดที่ใช้แหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่องน้อยที่สุด จำนวน 3 รายการ คือ ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ.เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 การใช้แหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวข้อเรื่อง*

แหล่งอ้างอิง	ห้องสมุด										รวม																											
	จพ. มก.	มช.	มอ.	มจร.	มทส.	มธ.	มบ.	มพ.	มม.	มร.		มว.	มศก มศว.	มธธ.	มอ. มอ.ป.	มอว.	สงพ.	สงล.	สพว.	รวม	ร้อยละ																	
แหล่งอ้างอิง	N=6	N=5	N=10	N=5	N=4	N=1	N=5	N=9	N=3	N=7	N=14	N=2	N=3	N=8	N=9	N=6	N=3	N=3	N=2	N=3	N=6	N=9	N=5	N=148	100.00													
พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน	5	3	10	3	3	4	1	3	8	2	2	4	5	13	3	2	2	7	9	3	3	3	2	4	6	4	109	73.65										
พ.ศ.2525																																						
- ปี พ.ศ.2534																																						
- พิมพ์ครั้งที่ 5, ปี พ.ศ.2538								(2)																														
- พิมพ์ครั้งที่ 6, ปี พ.ศ.2539											(2)																											
- ปี พ.ศ.2540																																						
- ปี พ.ศ.2542																																						
- ปี พ.ศ.2545																																						
- ปี พ.ศ.2546											(1)																											
- ไม่ระบุ																																						
พจนานุกรมแพทยศาสตร์ของวิทย์	1	5	5	3	3	4	2	6	6	1	1	1	1	1	3	2	3	3	2	3	1	1	2	1	2	1	2	5	4	66	44.59							
เพียงบรรณธรรม																																						
- ปี พ.ศ.2533									(1)																													
- พิมพ์ครั้งที่ 2, ปี พ.ศ.2543																																						
- ไม่ระบุ																																						

ตารางที่ 19 การใช้แหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่อง* (ต่อ)

แหล่งอ้างอิง	ห้องสมุด														รวม	ร้อยละ											
	จพ.	มก.	มช.	มจร.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มน.	มบ.	มฟ.	มม.	มมส.	มร.			มว.	มศก	มศก	มศว.	มธธ.	มอ.	มอ.ป.	มอ.บ.	สงพ.	สงธ.	สพบ.
	N=6	N=5	N=10	N=5	N=5	N=4	N=1	N=5	N=9	N=3	N=8	N=3	N=7	N=14	N=2	N=3	N=2	N=8	N=9	N=6	N=3	N=6	N=9	N=5	N=148	N=100.00	
ศัพท์ต่างประเทศที่ค้าไทยแทนได้	1		1		1		1	1					1		2		2		2		1				10	6.76	
ศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี	5	3	3	3	1	5	1	1	1	1	4	1			2		9		1		3				44	29.73	
สารสนเทศ																		5							5	3.38	
การพัฒนาศัพท์สัมพันธ์ด้านการศึกษา																											
ทางไกล																											
Dictionary for library and information science																										1	0.68
The Oxford English Dictionary	1	2	1	1	1	4	1	1	2	6					4	5							2		29	19.59	
ซีดีรอมพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525																									3	2.03	
ซีดีรอมศัพท์บัญญัติ ของบริษัท ไทยอินฟอร์เมชันพับลิชชิงซิสเต็มส์ จำกัด																									2	1.35	
ซีดีรอมศัพท์บัญญัติ อังกฤษ-ไทย																									9	6.08	
ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน รุ่น 1.1																											

ตารางที่ 19 การใช้แหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่อง* (ต่อ)

ห้องสมุด	จช. มก.	มช. มจร. มจร. มช. มทส. มธ. มน. มบ. มฟ. มมส. มร. มว. มศก มศก มศว. มธธ. มอ. มอ.ป. มอช. มอช. สจธ. สจธ. สพบ. รวม	ร้อยละ
แหล่งอ้างอิง	N=6	N=5 N=10 N=5 N=5 N=4 N=1 N=5 N=9 N=3 N=3 N=7 N=7 N=14 N=2 N=3 N=2 N=8 N=9 N=6 N=3 N=3 N=6 N=5 N=5 N=148	100.00
- หนังสือพจนานุกรมเฉพาะสาขาวิชา ต่าง ๆ	(1)	(1)	(2) (1.35)
- หนังสือรายชื่ออำเภอ / จังหวัด	(1)		(1) (0.68)
- หนังสือพจนานุกรมเป็นภาษาอังกฤษ	(2)		(2) (1.35)
- หนังสือ Macrotthesaurus for information processing in the field of economic and social development. 5ed., 1998.			(1) (0.68)
- หนังสือ Webster's New Geo graphical Dictionary			(1) (0.68)
- หนังสือ The Oxford Dictionary of the World	(1)	(1)	(2) (1.35)
- ซีดีรอมพจนานุกรม ไทย-อังกฤษ อังกฤษ-ไทย ของ สอ เสถบุตร		(1)	(2) (1.35)

ตารางที่ 19 การใช้แหล่งอ้างอิงสำหรับการกำหนดหัวเรื่อง* (ต่อ)

ห้องสมุด	จพ. มก.	มช.	มจร.	มข.	มท.	มทส.	มธ.	มน.	มบ.	มฟ.	มม.	มมส.	มร.	มว.	มศก	มศก	มศว.	มสธ.	มอ.	มอ.ป.	มอ.บ.	สจพ.	สจร.	สพบ.	รวม	ร้อยละ			
แหล่งอ้างอิง	N=6	N=5	N=10	N=5	N=5	N=4	N=1	N=5	N=9	N=3	N=8	N=3	N=7	N=7	N=14	N=2	N=3	N=2	N=8	N=9	N=6	N=3	N=3	N=6	N=9	N=5	N=148	100.00	
- เว็บไซต์ http://locatorplus.gov/																											(1)	(1)	(0.68)
- เว็บไซต์ http://lexitron.nectec.or.th/																											(1)	(1)	(0.68)
รวมแหล่งอ้างอิง	14	15	15	8	16	10	4	7	18	4	10	8	9	15	8	5	10	7	12	14	12	3	5	9	14	6			

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.2 ส่วนประกอบของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ในการพิจารณาจัดประเด็นเนื้อหา

จากการสอบถามบุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศจำนวน 157 คน เกี่ยวกับส่วนประกอบของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ในการพิจารณาจัดประเด็นเนื้อหา โดยจำแนกเป็น 16 รายการ ได้แก่ ชื่อเรื่อง เรื่องย่อหรือสาระสังเขป CIP (ข้อมูลบรรณานุกรม) คำนำ สารบาญ บทนำ ส่วนนำของบท เนื้อหา หัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย หัวข้อย่อย บทสรุปของบท คำที่ใช้ตัวพิมพ์พิเศษ ใบหุ้มปกหนังสือ ตรีชนี และบรรณานุกรม

ผลการวิจัยโดยรวม พบว่า บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ จำนวน 144 คน (ร้อยละ 91.72) ใช้ชื่อเรื่อง รองลงมา ตามลำดับ จำนวน 138 คน (ร้อยละ 87.90) ใช้เรื่องย่อหรือสาระสังเขป จำนวน 132 คน (ร้อยละ 84.08) ใช้เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 119 คน (ร้อยละ 75.80) ใช้สารบาญ จำนวน 99 คน (ร้อยละ 63.06) ใช้คำนำ จำนวน 83 คน (ร้อยละ 52.87) ใช้ CIP (ข้อมูลบรรณานุกรม อยู่ด้านหลังหน้าปกใน) และจำนวนน้อยที่สุด 11 คน (ร้อยละ 7.01) ใช้ตรีชนี

เมื่อพิจารณาจำนวนส่วนประกอบของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ในการพิจารณาจัดประเด็นเนื้อหาที่ใช้ในห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่า มีจำนวนตั้งแต่ 7-16 รายการ โดยห้องสมุดที่ใช้ส่วนประกอบของทรัพยากรสารสนเทศสำหรับการกำหนดหัวเรื่องทุกรายการ จำนวน 16 รายการ มี 4 แห่ง คือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนห้องสมุดที่ใช้จำนวนส่วนประกอบของทรัพยากรสารสนเทศในการกำหนดหัวเรื่องน้อยที่สุด 7 รายการ คือ หอสมุดสาขา วัดท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร สำหรับส่วนประกอบของทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดทุกแห่งใช้ในการพิจารณากำหนดหัวเรื่อง มี 3 รายการ คือ ชื่อเรื่อง เรื่องย่อหรือสาระสังเขป และสารบาญ (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ส่วนประกอบของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ในการพิจารณาจัดประเด็นเนื้อหา*

ชื่อเรื่อง	ห้องสมุด											รวม	ร้อยละ															
	จพ.	มก.	มข.	มจ.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มน.	มบ.	มฟ.			มม.	มมส.	มร.	มว.	มศก	มศก	มศว.	มธธ.	มอ.	มอ.ป.	มอ.บ.	สจพ.	สจธ.	สพบ.	
ของทรัพยากรสารสนเทศ	N=7	N=5	N=11	N=5	N=5	N=4	N=6	N=5	N=9	N=3	N=8	N=3	N=7	N=7	N=15	N=2	N=3	N=2	N=8	N=9	N=6	N=3	N=6	N=9	N=6	N=157	100.00	
เรื่องย่อ หรือ สารสังเขป	7	4	11	5	3	4	5	3	8	3	8	3	7	7	15	2	3	2	7	8	5	2	3	5	9	5	144	91.72
CIP (ข้อมูลบรรณานุกรม อยู่ด้าน หลังหน้าปกใน)	6	5	10	4	4	4	5	5	9	2	5	2	6	7	13	2	2	2	8	9	6	2	3	5	9	3	138	87.90
คำนำ	6	4	7	2	3	3	3	2	9	1	4	4	5	14	1	3	2	5	6	2	2	1	2	6	2	99	63.06	
สารบัญ	7	2	8	5	4	3	5	2	9	1	5	1	6	6	13	2	2	4	9	4	2	3	3	7	4	119	75.80	
บทนำ	6	4	5	2	3	3	2	6	1	3	3	3	7	2	2	2	2	2	7	2	1	1	1	5	2	73	46.50	
ส่วนนำของบท	6	3	6	2	3	1	3	4	1	1	4	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	3	1	50	31.85	
เนื้อหา	7	5	11	5	1	4	4	2	9	2	7	3	6	7	13	1	2	8	9	5	3	2	4	9	3	132	84.08	
หัวข้อใหญ่	5	2	6	3	1	1	1	1	1	2	5	2	3	1	2	1	4	2	1	4	1	2	2	4	1	50	31.85	
หัวข้อรอง	3	1	6	1	1	1	1	1	1	2	5	2	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	4	1	36	22.93		
หัวข้อย่อย	3	1	6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	3	1	27	17.20		
บทสรุปของบท	4	3	10	2	2	3	1	1	5	2	2	5	1	5	1	7	2	2	7	2	2	1	4	2	64	40.76		

ตารางที่ 20 ส่วนประกอบของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ในการพิจารณาจัดประเด็นเนื้อหา* (ต่อ)

ส่วนประกอบ	ห้องสมุด														รวม											
	จพ.	มก.	มข.	มจร.	มช.	มท.	มทส.	มธ.	มน.	มบ.	มพ.	มม.	มมส.	มร.		มว.	มศก	มศก	มศว.	มอ.	มอ.ป.	มอบ.	สจพ.	สจล.	สพบ.	รวม
ของทรัพยากรสารสนเทศ	N=7	N=5	N=11	N=5	N=4	N=6	N=5	N=9	N=3	N=8	N=3	N=7	N=7	N=15	N=2	N=3	N=2	N=8	N=9	N=6	N=3	N=6	N=9	N=6	N=157	100.00
ค่าที่ใช้ตัวพิมพ์พิเศษ	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	2	14	8.92
ใบหุ้มปกหนังสือ	4	2	1	1	1	2	2	1	2	1	2	3	3	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	23	14.65
ตราชื้อ	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	11	7.01
บรรณานุกรม/รายการอ้างอิง	1	1	3	1	1	1	4	1	1	1	1	1	7	1	6	5	1	6	5	1	1	1	1	2	38	24.20
รวมจำนวนส่วนประกอบ	15	16	16	12	11	16	9	14	9	15	6	15	9	16	14	7	8	10	14	11	11	12	14	14	14	14

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.3 การเพิ่มเติมหัวเรื่อง และวิธีการเพิ่มเติมหัวเรื่อง

จากการสอบถามบุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 157 คน เกี่ยวกับความสามารถในการเพิ่มเติมหัวเรื่องในกรณีที่คู่มือการกำหนดหัวเรื่องไม่มีหัวเรื่องที่ต้องการ และในกรณีที่สามารเพิ่มเติมหัวเรื่องได้ วิธีการที่ใช้ในการพิจารณาเพิ่มเติมหัวเรื่องซึ่งมี 7 วิธี คือ ตรวจสอบบัตรหลักฐานหัวเรื่อง ปรัชญาผู้เชี่ยวชาญ หรือนักวิชาการแต่ละสาขา สอบถามจากบรรณารักษ์ในฝ่ายเดียวกัน ใช้ศัพท์จากการประชุมของบรรณารักษ์ กลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการกำหนดคำที่นิยมใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง แปลหรือดัดแปลงจากคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง ภาษาต่างประเทศ ใช้คำจากหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชา และกำหนดขึ้นเองโดยอิสระ

ผลการวิจัยโดยรวมจากบุคลากรทั้งหมด จำนวน 157 คน พบว่า บุคลากรเกือบทั้งหมด 152 คน (ร้อยละ 98.06) สามารถเพิ่มเติมหัวเรื่องได้ในกรณีที่คู่มือการกำหนดหัวเรื่องไม่มีหัวเรื่องที่ต้องการ และบุคลากรจำนวน 5 คน (ร้อยละ 3.18) จากห้องสมุด 5 แห่ง ไม่สามารถเพิ่มเติมหัวเรื่องได้ ได้แก่ บุคลากรของกองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สำนักหอสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์

สำหรับบุคลากรจำนวน 152 คน ที่สามารถเพิ่มเติมหัวเรื่องได้ ใช้วิธีการเพิ่มเติมหัวเรื่อง ดังนี้ ส่วนใหญ่จำนวน 105 คน (ร้อยละ 69.08) ใช้วิธีการสอบถามจากบรรณารักษ์ในฝ่ายเดียวกัน รองลงมาตามลำดับ จำนวน 101 คน (ร้อยละ 66.45) ใช้ศัพท์จากการประชุมของบรรณารักษ์กลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในการกำหนดคำที่นิยมใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง และจำนวน 96 คน (ร้อยละ 63.16) ใช้วิธีการแปลหรือดัดแปลงจากคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาต่างประเทศ ส่วนวิธีการอื่นๆ มีผู้ตอบ 15 คน (ร้อยละ 9.87) ระบุวิธีการในการพิจารณาเพิ่มเติมหัวเรื่อง 6 วิธี ประกอบด้วย การกำหนดเป็นคำสำคัญ เพื่อช่วยในการสืบค้น (6 คน) ตรวจสอบคำจากพจนานุกรม ศัพท์บัญญัติ นิยามศัพท์ ในวิทยานิพนธ์ เว็บไซต์ ฯลฯ (5 คน) ตรวจสอบจากหัวเรื่องที่กำหนดให้กับทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน พิจารณาจากศัพท์เฉพาะในตัวเล่ม กำหนดหัวเรื่องเลียนแบบจากหนังสือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และใช้ศัพท์จากการประชุมภายในฝ่าย (1 คนเท่านั้น)

เมื่อพิจารณาจำนวนวิธีการที่ใช้ในการพิจารณาเพิ่มเติมหัวเรื่องที่ใช้ในห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่า มีจำนวนตั้งแต่ 3 ถึง 9 วิธี โดยห้องสมุดที่ใช้วิธีการในการพิจารณาเพิ่มเติมหัวเรื่องจำนวนมากที่สุด 9 วิธี มี 2 แห่ง คือ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำหรับห้องสมุดที่ใช้วิธีการในการพิจารณาเพิ่มเติม หัวเรื่องจำนวนน้อยที่สุด 3 วิธี มี 3 แห่ง คือ กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 วิธีการเพิ่มเติมหัวเรื่อง*

วิธีการเพิ่มเติมหัวเรื่อง	ห้องสมุด															รวม											
	จพ.	มก.	มช.	มจร.	มอ.	มท.	มทส.	มธ.	มบ.	มพ.	มม.	มมส.	มร.	มว.	มศก		มศว.	มธธ.	มอ.	มอ.ป.	มอบ.	สจพ.	สจล.	สพบ.	รวม		
ตรวจสอบบัตรหลักฐานหัวเรื่อง	2	11	4	1	1	2	3	1	2	2	6	1	3	2	3	3	1	3	3	1	3	3	3	54	35.53		
ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ หรือนักวิชาการแต่ละสาขา	3	2	10	1	4	2	2	5	1	1	5	4	8	1	1	2	2	6	4	1	1	4	1	4	71	46.71	
สอบถามจากบรรณารักษ์ในฝ่ายเดียวกัน	6	3	11	3	4	2	3	5	2	4	2	5	5	12	1	3	2	7	6	3	3	2	4	6	1	105	69.08
ใช้ศัพท์จากการประชุมของบรรณารักษ์	4	4	10	1	4	4	4	3	1	3	3	6	5	13	1	3	7	5	4	2	3	4	5	2	101	66.45	
กลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ																											
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	3	3	10	4	3	5	1	9	3	5	1	10	2	1	2	7	7	6	1	1	3	7	2	96	63.16		
แปลหรือดัดแปลงจากคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาต่างประเทศ	2	3	7	4	2	2	4	1	4	3	5	2	5	2	2	6	3	2	2	2	2	1	2	1	55	36.18	
ใช้คำจากหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชา	1	2	2		3	5	1	1	4				4		1	2	1	1	1	1	2	4	2	33	21.71		
กำหนดขึ้นเองโดยอิสระ	3	1	2					1	1	1	1						3						1	15	9.87		
อื่นๆ																											
- ตรวจสอบจากหัวเรื่องที่กำหนด																									(1)		
ให้กับทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน																									(1)	(0.66)	

ตอนที่ 4 ปัญหาในการกำหนดหัวเรื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ได้จำแนกปัญหาในการกำหนดหัวเรื่องเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง ปัญหาด้านคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง โดยครอบคลุมปัญหาด้านคู่มือกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยและปัญหาด้านคู่มือกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ ปัญหาด้านบรรณารักษ์กำหนดหัวเรื่อง และปัญหาด้านอื่นๆ

ผลการวิจัยพบว่า มีบุคลากรระบุปัญหาในแต่ละด้านตั้งแต่ 137-148 คน โดยปัญหาที่มีผู้ตอบจำนวนสูงสุด 148 คน คือ ปัญหาด้านบรรณารักษ์กำหนดหัวเรื่อง ปัญหาที่มีผู้ตอบจำนวนน้อยที่สุด 137 คน คือ ปัญหาด้านนโยบายกำหนดหัวเรื่อง

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหาในแต่ละด้านที่บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศประสบ ผลปรากฏว่า บุคลากรประสบปัญหาทุกด้านในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปัญหาด้านคู่มือกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย ($\bar{x} = 3.14$) (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ปัญหาในการกำหนดหัวเรื่อง จำแนกเป็น 5 ด้าน

รายการปัญหา	\bar{x}	S.D.	แปลความ
ปัญหาด้านนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง (N = 137)	2.66	1.08	ปานกลาง
ปัญหาด้านคู่มือกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย (N = 146)	3.14	0.95	ปานกลาง
ปัญหาด้านคู่มือกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ (N = 140)	2.94	1.01	ปานกลาง
ปัญหาด้านบรรณารักษ์กำหนดหัวเรื่อง (N = 148)	2.82	0.97	ปานกลาง
ปัญหาด้านอื่นๆ (N = 138)	2.82	1.07	ปานกลาง

4.1 ปัญหาด้านนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง

ปัญหาด้านนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง ประกอบด้วยรายการปัญหา 8 ข้อ ได้แก่ นโยบายการกำหนดหัวเรื่องมีรายละเอียดไม่ชัดเจน นโยบายการกำหนดหัวเรื่องไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ขาดรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของหัวเรื่องที่กำหนด นโยบายไม่ได้ทำการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ การกำหนดจำนวนหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการมีจำนวนน้อย ทำให้ไม่ครอบคลุมเนื้อหา ไม่กำหนดจำนวนหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ บรรณารักษ์ในฝ่ายไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดหรือปรับปรุงนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง และนโยบายไม่ระบุคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรระบุปัญหาแต่ละข้อจำนวนตั้งแต่ 106-137 คน โดยปัญหาที่มีผู้ระบุจำนวนมากที่สุด 137 คน คือ การกำหนดจำนวนหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการมีจำนวนน้อย ทำให้ไม่ครอบคลุมเนื้อหา และปัญหาที่มีผู้ระบุจำนวนน้อยที่สุด 106 คน คือ นโยบายไม่ระบุคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง

ส่วนปัญหาอื่นๆ มีผู้ตอบแบบสอบถามระบุ 2 ปัญหา ปัญหาละ 1 คน ได้แก่ ปัญหาการไม่ชี้แจงนโยบายให้บรรณารักษ์ทราบ และปัญหานโยบายไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ เช่น ระดับความละเอียดของการกำหนดหัวเรื่อง การทำรายการโยง เป็นต้น

สำหรับปัญหาด้านนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง บุคลากรประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย โดยปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 6 ปัญหา ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การกำหนดจำนวนหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการมีจำนวนน้อยทำให้ไม่ครอบคลุมเนื้อหา ($\bar{x} = 2.99$) นโยบายการกำหนดหัวเรื่องไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ($\bar{x} = 2.83$) และนโยบายไม่ได้ทำการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 2.79$)

ปัญหาที่บุคลากรประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา คือ ไม่กำหนดจำนวนหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการ ($\bar{x} = 2.35$) และนโยบายไม่ระบุคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง ($\bar{x} = 2.25$) (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ปัญหาด้านนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง

รายการปัญหา	\bar{x}	S.D.	แปลความ
นโยบายการกำหนดหัวเรื่อง มีรายละเอียดไม่ชัดเจน (N = 124)	2.73	0.87	ปานกลาง
นโยบายการกำหนดหัวเรื่องไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (N = 121)	2.83	1.01	ปานกลาง
ขาดรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของหัวเรื่องที่กำหนด (N = 132)	2.75	0.94	ปานกลาง
นโยบายไม่ได้ทำการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ (N = 128)	2.79	1.01	ปานกลาง
การกำหนดจำนวนหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละ รายการมีจำนวนน้อย ทำให้ไม่ครอบคลุมเนื้อหา (N = 137)	2.99	1.98	ปานกลาง
ไม่กำหนดจำนวนหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละ รายการ (N = 110)	2.35	0.93	น้อย
บรรณารักษ์ในฝ่ายไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดหรือปรับปรุงนโยบาย การกำหนดหัวเรื่อง (N = 121)	2.56	0.97	ปานกลาง
นโยบายไม่ระบุมือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง (N = 106)	2.25	0.95	น้อย
อื่นๆ			
- ไม่ชี้แจงนโยบายให้บรรณารักษ์ทราบ (N = 1)	5.00		มากที่สุด
- กำหนดนโยบายไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ เช่น ระดับความละเอียดของการกำหนดหัวเรื่อง การทำ รายการโยง เป็นต้น (N = 1)	2.00		น้อย

4.2 ปัญหาด้านคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย

ปัญหาด้านคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย ประกอบด้วยรายการปัญหา 16 ข้อ ได้แก่ หนังสือคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องไม่ทันสมัย หนังสือคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องมีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องเฉพาะสาขาวิชา ขาดคู่มือในการทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ทำให้การสะกดคำต่างกัน หัวเรื่องที่ปรากฏในคู่มือเป็นหัวเรื่องกว้างๆไม่เฉพาะเจาะจง หัวเรื่องมีจำนวนน้อย หัวเรื่องไม่ทันสมัย ไม่มีหัวเรื่องที่ตรงกับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ หัวเรื่องย่อยไม่ชัดเจน คำอธิบายหัวเรื่อง (Scope Note) มีจำนวนน้อย หัวเรื่องที่ปรากฏในคู่มือไม่มีโครงสร้างแบบศัพท์สัมพันธ์ ขาดศัพท์เฉพาะทางวิชาการ ศัพท์ที่ปรากฏในคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง ไม่ตรงกับศัพท์ที่ผู้ใช้บริการใช้ การโยงหัวเรื่อง (Cross Reference) เช่น ดูที่ ดูเพิ่มเติมที่มีจำนวนน้อย และไม่ชัดเจน ขาดฐานข้อมูลซีดี-รอมหัวเรื่องภาษาไทย และขาดการจัดทำบัญชีหัวเรื่องเพิ่มเติมไว้เป็นหลักฐานเพื่อเป็นคู่มือและแนวทางในการกำหนดหัวเรื่องครั้งต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรระบุปัญหาแต่ละข้อจำนวนตั้งแต่ 116-146 คน โดยปัญหาที่มีผู้ระบุจำนวนมากที่สุด 146 คน คือ ขาดคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องเฉพาะสาขาวิชา และปัญหาที่มีผู้ระบุจำนวนน้อยที่สุด 116 คน คือ ขาดฐานข้อมูลซีดี-รอมหัวเรื่องภาษาไทย

สำหรับปัญหาด้านคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย บุคลากรประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ปัญหาที่ประสบในระดับมากมี 2 ปัญหา ได้แก่ ขาดคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องเฉพาะสาขาวิชา ($\bar{x} = 3.61$) และขาดศัพท์เฉพาะทางวิชาการ ($\bar{x} = 3.52$)

ปัญหาที่ประสบในระดับปานกลางมี 14 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ศัพท์ที่ปรากฏในคู่มือการกำหนดหัวเรื่องไม่ตรงกับศัพท์ที่ผู้ใช้บริการใช้ ($\bar{x} = 3.50$) ขาดคู่มือในการทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ทำให้การสะกดคำต่างกัน ($\bar{x} = 3.44$) และขาดการจัดทำบัญชีหัวเรื่องเพิ่มเติมไว้เป็นหลักฐานเพื่อเป็นคู่มือและแนวทางในการกำหนดหัวเรื่องครั้งต่อไป ($\bar{x} = 3.17$) (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ปัญหาด้านคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย

รายการปัญหา	\bar{x}	S.D.	แปลความ
หนังสือคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องไม่ทันสมัย (N=135)	2.89	0.96	ปานกลาง
หนังสือคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องมีจำนวนไม่เพียงพอ (N=127)	2.70	0.95	ปานกลาง
ขาดคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องเฉพาะสาขาวิชา (N=146)	3.61	0.83	มาก
ขาดคู่มือในการทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ทำให้การสะกดคำต่างกัน (N=140)	3.44	0.97	ปานกลาง
หัวเรื่องที่ปรากฏในคู่มือเป็นหัวเรื่องกว้างๆไม่เฉพาะเจาะจง (N=143)	3.15	0.94	ปานกลาง
หัวเรื่องมีจำนวนน้อย (N=143)	2.94	1.00	ปานกลาง
หัวเรื่องไม่ทันสมัย (N=142)	3.11	1.04	ปานกลาง
ไม่มีหัวเรื่องที่ตรงกับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ (N=141)	3.01	1.01	ปานกลาง
หัวเรื่องย่อยไม่ชัดเจน (N=139)	3.00	0.86	ปานกลาง
คำอธิบายหัวเรื่อง (Scope Note) มีจำนวนน้อย (N=141)	3.16	0.91	ปานกลาง
หัวเรื่องที่ปรากฏในคู่มือไม่มีโครงสร้างแบบศัพท์สัมพันธ์ (N=135)	2.84	0.83	ปานกลาง
ขาดศัพท์เฉพาะทางวิชาการ (N=143)	3.52	0.92	มาก
ศัพท์ที่ปรากฏในคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง ไม่ตรงกับศัพท์ที่ผู้ใช้บริการใช้ (N=141)	3.50	0.90	ปานกลาง
การโยงหัวเรื่อง (Cross Reference) เช่น ดูที่ ดูเพิ่มเติมที่ มีจำนวนน้อย และไม่ชัดเจน (N=135)	3.01	0.89	ปานกลาง
ขาดฐานข้อมูลซีดี-รอมหัวเรื่องภาษาไทย (N=116)	3.11	1.05	ปานกลาง
ขาดการจัดทำบัญชีหัวเรื่องเพิ่มเติมไว้เป็นหลักฐานเพื่อเป็นคู่มือและแนวทางในการกำหนดหัวเรื่องครั้งต่อไป (N=136)	3.17	1.11	ปานกลาง

4.3 ปัญหาด้านคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ

ปัญหาด้านคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยรายการปัญหา 15 ข้อ ได้แก่ หนังสือคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องไม่ทันสมัย หนังสือคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องมีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องเฉพาะสาขาวิชา หัวเรื่องปรากฏในคู่มือเป็นหัวเรื่องกว้างๆไม่เฉพาะเจาะจง หัวเรื่องมีจำนวนน้อย หัวเรื่องไม่ทันสมัย ไม่มีหัวเรื่องตรงกับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ หัวเรื่องย่อยไม่ชัดเจน คำอธิบายหัวเรื่อง (Scope Note) มีจำนวนน้อย หัวเรื่องปรากฏในคู่มือไม่มีโครงสร้างแบบศัพท์สัมพันธ์ ขาดศัพท์เฉพาะทางวิชาการ ศัพท์ที่ปรากฏในคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง ไม่ตรงกับศัพท์ที่ผู้ใช้บริการใช้ การโยงหัวเรื่อง (Cross Reference) เช่น ดูที่ ดูเพิ่มเติมที่มีจำนวนน้อย และไม่ชัดเจน ขาดฐานข้อมูลซีดี-รอมหัวเรื่องภาษาไทย และขาดการจัดทำบัญชีหัวเรื่องเพิ่มเติมไว้เป็นหลักฐานเพื่อเป็นคู่มือ และแนวทางในการกำหนดหัวเรื่องครั้งต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรระบุปัญหาแต่ละข้อจำนวนตั้งแต่ 125-140 คน โดยปัญหาที่มีผู้ระบุจำนวนมากที่สุด 140 คน คือ ขาดคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องเฉพาะสาขาวิชา และปัญหาที่มีผู้ระบุจำนวนน้อยที่สุด 125 คน คือ ขาดฐานข้อมูลซีดี-รอมหัวเรื่องภาษาอังกฤษ

สำหรับปัญหาด้านคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ บุคลากรประสบในระดับปานกลางทุกปัญหา ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ขาดคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องเฉพาะสาขาวิชา และขาดการจัดทำบัญชีหัวเรื่องเพิ่มเติมไว้เป็นหลักฐานเพื่อเป็นคู่มือแนวทางในการกำหนดหัวเรื่องครั้งต่อไป ($\bar{x} = 3.42$ เท่ากัน) ศัพท์ที่ปรากฏในคู่มือการกำหนดหัวเรื่องไม่ตรงกับศัพท์ที่ผู้ใช้บริการใช้ ($\bar{x} = 3.33$) และขาดศัพท์เฉพาะทางวิชาการ ($\bar{x} = 3.29$) (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ปัญหาด้านคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษ

รายการปัญหา	\bar{x}	S.D.	แปลความ
หนังสือคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องไม่ทันสมัย (N = 130)	2.82	0.99	ปานกลาง
หนังสือคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องมีจำนวนไม่เพียงพอ (N = 129)	2.68	1.10	ปานกลาง
ขาดคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องเฉพาะสาขาวิชา (N = 140)	3.42	0.99	ปานกลาง
หัวเรื่องที่ปรากฏในคู่มือเป็นหัวเรื่องกว้างๆ ไม่เฉพาะเจาะจง (N = 139)	2.91	0.98	ปานกลาง
หัวเรื่องมีจำนวนน้อย (N = 131)	2.60	1.01	ปานกลาง
หัวเรื่องไม่ทันสมัย (N = 137)	2.84	1.07	ปานกลาง
ไม่มีหัวเรื่องที่ตรงกับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ (N = 138)	2.78	0.98	ปานกลาง
หัวเรื่องย่อไม่ชัดเจน (N = 135)	2.64	0.94	ปานกลาง
คำอธิบายหัวเรื่อง (Scope Note) มีจำนวนน้อย (N = 134)	2.79	1.00	ปานกลาง
หัวเรื่องที่ปรากฏในคู่มือไม่มีโครงสร้างแบบศัพท์สัมพันธ์ (N = 131)	2.47	0.92	ปานกลาง
ขาดศัพท์เฉพาะทางวิชาการ (N = 139)	3.29	1.00	ปานกลาง
ศัพท์ที่ปรากฏในคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง ไม่ตรงกับศัพท์ที่ใช้บริการ ใช้ (N = 138)	3.33	0.99	ปานกลาง
การโยงหัวเรื่อง (Cross Reference) เช่น ดูที่ ดูเพิ่มเติมที่มีจำนวน น้อยและไม่ชัดเจน (N = 130)	2.80	0.94	ปานกลาง
ขาดฐานข้อมูลซีดี-รอมหัวเรื่องภาษาอังกฤษ (N = 125)	3.25	1.17	ปานกลาง
ขาดการจัดทำบัญชีหัวเรื่องเพิ่มเติมไว้เป็นหลักฐานเพื่อเป็นคู่มือ และ แนวทางในการกำหนดหัวเรื่องครั้งต่อไป (N = 132)	3.42	1.06	ปานกลาง

4.4 ปัญหาด้านบรรณารักษ์กำหนดหัวเรื่อง

ปัญหาด้านบรรณารักษ์กำหนดหัวเรื่อง ประกอบด้วยรายการปัญหา 14 ข้อ ได้แก่ ขาดความรู้ในเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง ขาดความรู้ความสามารถด้านการกำหนดหัวเรื่อง ทรัพยากรสารสนเทศมีเนื้อหาหลากหลาย ทำให้ยากต่อการกำหนดหัวเรื่อง เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศภาษาต่างประเทศยากต่อการจับประเด็นเนื้อหาสาระ ขาดความสม่ำเสมอและสอดคล้องกันในการกำหนดหัวเรื่องของทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาเดียวกัน การเพิ่มเติมหัวเรื่อง บรรณารักษ์คำนึงถึงผู้ใช้เป็นหลัก ไม่ได้ยึดหลักเกณฑ์การกำหนดหัวเรื่อง ไม่สามารถกำหนดหัวเรื่องให้กับทรัพยากรสารสนเทศได้ทัน เนื่องจากมีหน้าที่อื่นที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไป เช่น งานสอน เป็นต้น ไม่ทราบคำศัพท์ใหม่ๆ ที่นักวิชาการเฉพาะสาขาใช้ ขาดคู่มือการปฏิบัติงานการกำหนดหัวเรื่อง ไม่ทราบเว็บไซต์ที่เป็นคู่มือ หรือแหล่งอ้างอิงในการกำหนดหัวเรื่อง ศัพท์ที่กำหนดขึ้นใช้เอง โดยแปลจากภาษาต่างประเทศไม่เป็นศัพท์บัญญัติที่ใช้แพร่หลาย ไม่สามารถกำหนดศัพท์ให้สั้น กระชับ สละสลวย หรือมีความหมายตรงกับเนื้อหาได้มากที่สุด และเป็นคำที่ผู้ใช้เข้าใจ ศัพท์ที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เอง ไม่มีความสอดคล้องกัน และไม่เข้าใจวิธีใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรระบุปัญหาแต่ละข้อจำนวนตั้งแต่ 107-148 คน โดยปัญหาที่มีผู้ระบุจำนวนมากที่สุด 148 คนเท่ากัน คือ ขาดความรู้ในเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง และไม่ทราบคำศัพท์ใหม่ๆ ที่นักวิชาการเฉพาะสาขาใช้ และปัญหาที่มีผู้ระบุจำนวนน้อยที่สุด 107 คน คือ ไม่เข้าใจวิธีใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่อง

ส่วนปัญหาอื่นๆ มีผู้ตอบจำนวน 1 คน ได้แก่ ไม่เข้าใจวิธีการกำหนดหัวเรื่องย่อยทางภูมิศาสตร์

สำหรับปัญหาด้านบรรณารักษ์กำหนดหัวเรื่อง บุคลากรประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาในระดับปานกลางมี 13 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ไม่ทราบคำศัพท์ใหม่ๆ ที่นักวิชาการเฉพาะสาขาใช้ ($\bar{x} = 3.45$) ทรัพยากรสารสนเทศมีเนื้อหาหลากหลาย ทำให้ยากต่อการกำหนดหัวเรื่อง ($\bar{x} = 3.18$) เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศภาษาต่างประเทศยากต่อการจับประเด็นเนื้อหาสาระ ($\bar{x} = 3.09$)

ปัญหาที่ประสบในระดับน้อยมี 1 ปัญหา คือ ไม่เข้าใจวิธีใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่อง ($\bar{x} = 2.06$) (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 ปัญหาด้านบรรณารักษ์กำหนดหัวเรื่อง

รายการปัญหา	\bar{X}	S.D.	แปลความ
ขาดความรู้ในเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดหัวเรื่อง (N = 148)	3.00	0.99	ปานกลาง
ขาดความรู้ความสามารถด้านการกำหนดหัวเรื่อง (N = 138)	2.57	0.92	ปานกลาง
ทรัพยากรสารสนเทศมีเนื้อหาหลากหลาย ทำให้ยากต่อการกำหนดหัวเรื่อง (N = 142)	3.18	1.01	ปานกลาง
เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศภาษาต่างประเทศยากต่อการจับประเด็นเนื้อหาสาระ (N = 144)	3.09	0.97	ปานกลาง
ขาดความสม่ำเสมอและสอดคล้องกันในการกำหนดหัวเรื่อง ของ ทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาเดียวกัน (N = 138)	2.88	0.91	ปานกลาง
การเพิ่มเติมหัวเรื่อง บรรณารักษ์คำนึงถึงผู้ใช้เป็นหลัก ไม่ได้ยึดหลักเกณฑ์การกำหนดหัวเรื่อง (N = 140)	2.53	0.98	ปานกลาง
ไม่สามารถกำหนดหัวเรื่องให้กับทรัพยากรสารสนเทศได้ทันที เนื่องจากมีหน้าที่อื่นที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไป เช่น งานสอน เป็นต้น (N = 121)	2.67	1.04	ปานกลาง
ไม่ทราบคำศัพท์ใหม่ๆ ที่นักวิชาการเฉพาะสาขาใช้ (N = 148)	3.45	1.06	ปานกลาง
ขาดคู่มือการปฏิบัติงานการกำหนดหัวเรื่อง (N = 121)	2.65	0.97	ปานกลาง
ไม่ทราบเว็บไซต์ที่เป็นคู่มือ หรือแหล่งอ้างอิงในการกำหนดหัวเรื่อง (N = 124)	2.79	0.91	ปานกลาง
ศัพท์ที่กำหนดขึ้นใช้เอง โดยแปลจากภาษาต่างประเทศไม่เป็นศัพท์บัญญัติที่ใช้แพร่หลาย (N = 137)	2.91	1.04	ปานกลาง
ไม่สามารถกำหนดศัพท์ให้สั้น กระชับรัด สละสลวย หรือมีความหมายตรงกับเนื้อหาได้มากที่สุด และเป็นคำที่ใช้เข้าใจ (N = 139)	3.00	0.99	ปานกลาง
ศัพท์ที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เอง ไม่มีความสอดคล้องกัน (N = 139)	2.68	1.00	ปานกลาง
ไม่เข้าใจวิธีใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่อง (N = 107)	2.06	0.82	น้อย
อื่นๆ			
- ไม่เข้าใจวิธีการกำหนดหัวเรื่องย่อยทางภูมิศาสตร์ (N = 1)	5.00		มากที่สุด

4.5 ปัญหาด้านอื่นๆ

ปัญหาด้านอื่นๆ ที่บรรณารักษ์ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศประสบ ประกอบด้วย รายการปัญหา 11 ข้อ ได้แก่ ขาดโอกาสในการเข้าร่วมการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการกำหนดหัวเรื่อง หนังสือวิชาการภาษาไทยส่วนใหญ่ขาดข้อมูลทางบรรณานุกรม (CIP) หนังสือวิชาการภาษาไทยส่วนใหญ่ขาดดรรชนีท้ายเล่ม สถานที่ปฏิบัติงานมีเสียงรบกวน สถานที่ปฏิบัติงานคับแคบ สถานที่ปฏิบัติงานไม่เป็นสัดส่วน คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในฝ่ายฯมีไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในฝ่ายฯมีสมรรถนะต่ำ ระบบขัดข้องบ่อยเนื่องจากไฟฟ้าดับหรือปัญหาจากทาง Gateway ไม่สามารถเข้าสู่ระบบการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดอื่นได้เนื่องจากมีผู้เข้าใช้ในช่วงเวลานั้นมาก และการเข้าสู่ระบบการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดบางแห่งมีการจำกัดเวลาในการใช้ (Time out)

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรระบุปัญหาแต่ละข้อจำนวนตั้งแต่ 94-138 คน โดยปัญหาที่มีผู้ระบุจำนวนมากที่สุด 138 คน คือ ขาดโอกาสในการเข้าร่วมการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการกำหนดหัวเรื่อง และปัญหาที่มีผู้ระบุจำนวนน้อยที่สุด 94 คน คือ คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในฝ่ายฯมีไม่เพียงพอ

สำหรับปัญหาด้านอื่นๆ บุคลากรประสบปัญหาในระดับปานกลางทุกปัญหา ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ขาดโอกาสในการเข้าร่วมการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการกำหนดหัวเรื่อง และหนังสือวิชาการภาษาไทยส่วนใหญ่ขาดข้อมูลทางบรรณานุกรม (CIP) ($\bar{x} = 3.19$ เท่ากัน) ปัญหาหนังสือวิชาการภาษาไทยส่วนใหญ่ขาดดรรชนีท้ายเล่ม ($\bar{x} = 3.11$) และปัญหาคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในฝ่ายฯมีสมรรถนะต่ำ ($\bar{x} = 2.94$) (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ปัญหาด้านอื่นๆ

รายการปัญหา	\bar{X}	S.D.	แปลความ
ขาดโอกาสในการเข้าร่วมการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ในการกำหนดหัวเรื่อง (N = 138)	3.19	1.16	ปานกลาง
หนังสือวิชาการภาษาไทยส่วนใหญ่ขาดข้อมูลทางบรรณานุกรม (CIP) (N = 132)	3.19	1.06	ปานกลาง
หนังสือวิชาการภาษาไทยส่วนใหญ่ขาดบรรณานุกรมที่ท้ายเล่ม (N = 128)	3.11	0.99	ปานกลาง
สถานที่ปฏิบัติงานมีเสียงรบกวน (N = 111)	2.61	0.97	ปานกลาง
สถานที่ปฏิบัติงานคับแคบ (N = 106)	2.65	1.07	ปานกลาง
สถานที่ปฏิบัติงานไม่เป็นสัดส่วน (N = 101)	2.65	1.11	ปานกลาง
คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในฝ่ายฯมีไม่เพียงพอ (N = 94)	2.62	1.23	ปานกลาง
คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในฝ่ายฯมีสมรรถนะต่ำ (N = 112)	2.94	1.18	ปานกลาง
ระบบขัดข้องบ่อยเนื่องจากไฟฟ้าดับ หรือปัญหาจากทาง Gateway (N = 131)	2.64	1.03	ปานกลาง
ไม่สามารถเข้าสู่ระบบการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด อื่นได้เนื่องจากมีผู้เข้าใช้ในช่วงเวลานั้นมาก (N = 127)	2.56	0.99	ปานกลาง
การเข้าสู่ระบบการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดบางแห่ง มีการจำกัดเวลาในการใช้ (Time out) (N = 132)	2.89	1.04	ปานกลาง

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดหัวเรื่อง จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง ด้านคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง ด้านบรรณารักษ์กำหนดหัวเรื่อง และด้านอื่นๆ

บุคลากรที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 48 คน ให้ข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ นำเสนอโดยเรียงตามลำดับความถี่ของข้อเสนอแนะ ดังนี้

ด้านนโยบายการกำหนดหัวเรื่อง (23 คน)

1. ควรกำหนดนโยบายการกำหนดหัวเรื่องเป็นสายลักษณะอักษร มีรายละเอียดชัดเจน และมีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ (10 คน)
2. เนื่องจากแต่ละห้องสมุดมีนโยบายการกำหนดหัวเรื่องแตกต่างกัน ทำให้หลักการต่างๆ ที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องมีความแตกต่างกัน ดังนั้นห้องสมุดแต่ละแห่งควรร่วมมือกันในการกำหนดนโยบาย เพื่อให้การกำหนดหัวเรื่องมีมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งบรรณารักษ์และผู้ใช้บริการ (5 คน)
3. ควรกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ และผู้ปฏิบัติงานสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย (2 คน)
4. ควรประชุมร่วมกันภายในหน่วยงาน เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการชี้แจงนโยบายทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน (2 คน)
5. ควรกำหนดนโยบายการกำหนดหัวเรื่องแบบกว้างๆ โดยอิงมาตรฐานการลงรายการ เพื่อให้อิสระแก่บรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ เพราะส่วนใหญ่เป็นบรรณารักษ์อาชีพ (1 คน)
6. ควรมีนโยบายที่เปิดโอกาสให้บรรณารักษ์สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในสายงานที่รับผิดชอบ (1 คน)
7. ควรมีการกำหนดจำนวนหัวเรื่องสำหรับทรัพยากรสารสนเทศ (1 คน)
8. ควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับหลักในการเพิ่มเติมหัวเรื่องให้ชัดเจน เพื่อให้บรรณารักษ์มีแนวทางการทำงานที่ชัดเจน (1 คน)

ด้านคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง (48 คน)

1. เนื่องจากคู่มือการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยผลิตล่าช้า ไม่ทันต่อสารสนเทศที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน วงการห้องสมุดจึงควรร่วมมือกัน เพื่อสรรหาวิธีการเพื่อให้หัวเรื่องภาษาไทยมีความทันสมัยมากที่สุด (18 คน)

2. ควรจัดหาคู่มือที่ทันสมัยและเพียงพอกับความต้องการใช้ (6 คน)
3. คำที่ใช้เป็นหัวข้อเรื่องบางคำไม่เป็นที่นิยมใช้ เพราะไม่สามารถสื่อความหมายให้ทั้งบรรณารักษ์และผู้ใช้เข้าใจได้ วิธีการกำหนดหัวข้อเรื่องย่อไม่ชัดเจน รวมทั้งหัวข้อเรื่องใหญ่บางหัวข้อเรื่องยังคงคลุมเครือ จึงควรมีคำอธิบายเพิ่มขึ้นเพื่อให้บรรณารักษ์สามารถกำหนดหัวข้อเรื่องได้อย่างถูกต้อง (5 คน)
4. ควรมีการจัดทำคู่มือการกำหนดหัวข้อเรื่องภาษาไทยประเภทออนไลน์ เพื่อให้สามารถค้นหาได้อย่างรวดเร็ว เรียกใช้ได้ทันเวลา และปรับปรุงให้ทันสมัยได้รวดเร็วขึ้น (4 คน)
5. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยควรกำหนดให้ใช้คู่มือสำหรับการกำหนดหัวข้อเรื่องภาษาไทยที่เหมือนกัน เพื่อให้คำที่ใช้เป็นหัวข้อเรื่องมีมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ผู้ใช้บริการไม่สับสนในการใช้คำสำหรับสืบค้น (3 คน)
6. คู่มือการกำหนดหัวข้อเรื่องทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษมีราคาแพง ดังนั้นนอกจากการผลิตออกมาในรูปแบบหนังสือแล้ว จึงควรผลิตออกมาในรูปแบบอื่นด้วย เช่น ซีดีรอม เป็นต้น (3 คน)
7. ราชบัณฑิตยสถานควรกำหนดศัพท์บัญญัติที่มีความหลากหลายมากกว่าในปัจจุบัน เพื่อบรรณารักษ์จะสามารถนำศัพท์บัญญัติเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดหัวข้อเรื่องได้ (2 คน)
8. คู่มือควรมีคำอธิบายการใช้ละเอียด และชัดเจน เพื่อให้บรรณารักษ์ใหม่สามารถศึกษาหลักเกณฑ์ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง (2 คน)
9. เนื่องจากคู่มือการกำหนดหัวข้อเรื่องภาษาไทยถูกผลิตโดยหลายหน่วยงาน จึงควรมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ผลิตคู่มือ เพื่อให้หัวข้อเรื่องภาษาไทยมีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ (2 คน)
10. ในกรณีที่ต้องการกำหนดหัวข้อเรื่องแก่ทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาเฉพาะด้าน ควรใช้คำศัพท์จากพจนานุกรมเฉพาะสาขาวิชา (1 คน)
11. ควรจัดงบประมาณสำหรับจัดหาคู่มือในการกำหนดหัวข้อเรื่องฉบับพิมพ์ปัจจุบัน (1 คน)
12. บรรณารักษ์ควรเลือกใช้คู่มือการกำหนดหัวข้อเรื่องที่มีมาตรฐาน (1 คน)

ด้านบรรณารักษ์กำหนดหัวข้อเรื่อง (40 คน)

1. บรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่กำหนดหัวข้อเรื่องควรค้นคว้าหาความรู้ให้กับตนเองอยู่เสมอ เพื่อสามารถติดตามสารสนเทศที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ทัน (14 คน)
2. บรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่กำหนดหัวข้อเรื่องควรเป็นบรรณารักษ์อาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การลงรายการ ตระหนักถึงถึงผลของการไม่เคารพกฎเกณฑ์ในการลงรายการ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องทราบว่ากฎเกณฑ์ทุกอย่างมีข้อยกเว้น ยืดหยุ่น อย่างไรก็ตามต้องตั้งอยู่บนความถูกต้องทางวิชาชีพ (8 คน)

3. ในการกำหนดหัวข้อเรื่องบรรณารักษ์ควรไตร่ตรอง และพิจารณาอย่างรอบคอบ รวมทั้งควรกำหนดยุทธศาสตร์เรื่องโดยคำนึงถึงผู้ใช้เป็นหลัก เพราะบางหัวข้อเรื่องหากใช้หลักเกณฑ์ของการกำหนดหัวข้อเรื่องมากเกินไปอาจทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้ ทั้งที่ห้องสมุดมีหนังสือนั้นเป็นจำนวนมาก ทำให้ทรัพยากรไม่ถูกนำมาใช้ประโยชน์ และสูญเสียคุณค่าไป (7 คน)

4. บรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่กำหนดหัวข้อเรื่อง ควรมีทักษะในการอ่านเพื่อจับประเด็นเนื้อหา มีความรู้ในเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่รับผิดชอบ (4 คน)

5. ในกรณีการเพิ่มเติมหัวข้อเรื่อง บรรณารักษ์ควรนำหัวข้อเรื่องให้คณะกรรมการหรือผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาพิจารณาก่อนนำมาใช้จริง เพื่อพิจารณาและกำหนดเป็นหัวข้อมาตรฐาน และเพื่อให้ทรัพยากรสารสนเทศสามารถถูกกำหนดหัวข้อเรื่องได้อย่างถูกต้อง ตรงกับเนื้อหาสาระอย่างแท้จริง (3 คน)

6. ควรส่งเสริมให้บรรณารักษ์ได้สัมมนาร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อให้บรรณารักษ์มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคลากรจากหน่วยงานอื่น และสามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตนเองและหน่วยงานได้ (2 คน)

7. การเพิ่มเติมหัวข้อเรื่องในกรณีที่คู่มือไม่มีหัวข้อเรื่องที่ต้องการ บรรณารักษ์หรือห้องสมุดที่สังกัดควรจัดทำเป็นหลักฐาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหัวข้อเรื่องครั้งต่อไป (2 คน)

ข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ (16 คน)

1. ควรจัดการประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงาน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บรรณารักษ์ปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน (5 คน)

2. ควรจัดการอบรม การประชุมเพื่อปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการกำหนดหัวข้อเรื่อง หัวข้อที่มีปัญหา เพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน และนำหลักเกณฑ์นั้นเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป (4 คน)

3. คณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรกำหนดหัวข้อเรื่องที่เป็นคำที่สื่อความหมายให้ผู้ใช้สามารถเข้าใจได้ง่าย ไม่กำหนดคำที่เป็นศัพท์ทางวิชาการมากเกินไป (1 คน)

4. คณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรจัดการประชุมให้บ่อยครั้งขึ้น รวมทั้งขยายเวลาในการประชุมให้มากขึ้น เนื่องจากแต่ละห้องสมุดมีปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดหัวข้อเรื่อง หรือมีหัวข้อเรื่องใหม่ที่ต้องการเสนอ และขอคำปรึกษา มาก (1 คน)

5. ควรมีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาที่ถูกแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ที่จะคอยให้คำปรึกษาแก่บรรณารักษ์ในกรณีที่ต้องการกำหนดหัวข้อเรื่องแก่ทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาเฉพาะด้าน (1 คน)

6. บางหัวเรื่องที่ถูกกำหนดขึ้นเพิ่มเติมจากแต่ละห้องสมุดยังไม่มีมาตรฐานเดียวกัน ถึงแม้จะนำเสนอในที่ประชุมของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาแล้วก็ตาม (1 คน)

7. ผู้ใช้บริการขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้หัวเรื่องเป็นช่องทางในการสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการ ดังนั้นจึงควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณประโยชน์ของหัวเรื่องให้ผู้ใช้บริการได้เข้าใจมากขึ้น (1 คน)

8. จากการสังเกตพฤติกรรมการสืบค้นสารสนเทศของผู้ใช้บริการ ผู้ใช้บริการไม่ได้สืบค้นโดยใช้หัวเรื่องเท่าใดนัก จึงไม่แน่ใจว่าการที่ห้องสมุดใช้งบประมาณและเวลาสำหรับการปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์หัวเรื่องแก่ทรัพยากรสารสนเทศมีความคุ้มค่ามากเพียงใด ดังนั้นห้องสมุดจึงควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้บริการได้ความเข้าใจถึงประโยชน์ของหัวเรื่องให้มากขึ้น (1 คน)

9. การหมุนเวียนบรรณารักษ์ให้ไปปฏิบัติหน้าที่ตามฝ่ายต่างๆ ในห้องสมุด ทำให้บรรณารักษ์ขาดความชำนาญและความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน ดังนั้นหากจำเป็นต้องหมุนเวียนบุคลากรในการปฏิบัติงาน จึงควรหมุนเวียนเฉพาะงานที่ไม่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญมากนัก (1 คน)